

VAKOK VILÁGA

1744B 1644

A VAKOK ES GYENGÉNLATOK
ORSZAGOS SZÖVETSEGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ES GYENGÉNLATOK
ORSZAGOS SZÖVETSEGENEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLIII. évfolyam
1982 * 5 szám

L. Braille

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1982. március 25-én ülést tartott. Jelen voltak: Csengeri József alelnök, Dr. Bódi István főtitkár, Gerdelics Ferenc, dr. Jáksó László, Kiss Sándor, Kuminka Györgyné, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szél Lajos, Szemerédi István, dr. Szigeti György elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán, lapunk szerkesztője.

Csengeri József alelnök megnyitotta a tanácskozást és ismertette a napirendi pontokat.

Elsőként a Braille emlékérem bizottság elnökének nevében Daru Geróné felolvasta azt a javaslatot, mely a megyei szervezetek elnökségeinek előterjesztései alapján 70 kitüntetés odaítélését indítványozta 1982-ben. Ebből széleskörű vita után 66 Braille emlékérem adományozását hagyta jóvá a központi elnökség.

A második napirendi pontban Szemerédi István, szakmai csoportvezető adott tájékoztatást a tavaszi tájérkezlet programjáról. Május 5-én és 6-án Győrben tartanak tájérkezletet.

Program:

1. Szemerédi István, szakmai csoportvezető megnyitja az értekezletet, majd foglalkozik a káderkérdéssel és az idén esedékes választásokkal.

2. Gerdelics Ferenc főelőadó értékeli a megyei szervezetek munkáját.

3. Dr. Bódi István főtitkár tájékoztatást ad a rokkantak nemzetközi évének eredményeiről.

4. Daru Geróné osztályvezető-helyettes néhány fontos ügyviteli problémával foglalkozik.

Május 26-án és 27-én Békéscsabán rendeznek tájérkezletet.

Program:

1. Gerdelics Ferenc főelőadó megnyitja az értekezletet, majd foglalkozik a káderkérdéssel és az idén esedékes választásokkal.

2. Szemerédi István szakmai csoportvezető értékeli a megyei szervezetek munkáját.

3. Dr. Bódi István főtitkár tájékoztatást ad a rokkantak nemzetközi évének eredményeiről.

4. Daru Geróné osztályvezető-helyettes néhány fontos ügyviteli problémával foglalkozik.

Mindkét tájérkezleten levélítik a rokkantak nemzetközi éve kapcsán készült filmeket. Az értekezletek második napján kerül sor a hozzászólásokra és a felmerülő kérdések megvitatására.

A testület a programot elfogadta, és úgy határozott, hogy a jövő évtől kezdve a tájérkezletek előadásainak vázlatos anyagát előre küldjék meg a tanácskozáson részt vevő megyei szervezetek titkárainak.

(Síkírású folyóiratunk megjelenésének idejére a két tájérkezlet valószínűleg már lezajlik. A találkozóról később részletes beszámolót adunk közre.)

A harmadik napirendi pont bejelentéseket tartalmazott. Dr. Bódi István bejelentette, hogy a Homérosz Kórus és a vak előadóművészek nagy sikert hoztak és nemrég elfogyott hanglemezükből újabb háromezer-öttszáz példányt rendeltünk.

A népszerű hanglemezek — értesüléseink szerint — a harmadik negyedévtől ismét kaphatók lesznek.

A vakok nemzetközi eszperantó kongresszusának magyarországi megszervezésére lehetőség mutatkozik, mert az újonnan épült Gyéngénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában a külföldről érkezőknek szállást tudunk adni.

Jó hírrel szolgált Pinviczki György, a budapesti és pest megyei szervezet titkára is, aki elmondta, hogy a Q—A rendszerű telefonközpontokhoz a BHG mérnökei kikísérletezik a megfelelő tapogató készülékeket. Bejelentette továbbá, hogy televízió pécsi stúdiója „Sorstársak” című adásában bemutatta a vakok számára is leolvasható lázmérő kísérleti példányát, amely megfelelőnek bizonyult. Van remény arra, hogy sorozatgyártása megindulhat.

A bejelentések után Csengeri József alelnök zárszavával az értekezlet véget ért.

Szemerédi István

Kiss Mihály, szövetségünk kulturális főelőadója ezúton kéri azt a tagtársat, aki az 1981-es irodalmi pályázatunkra „Föld” jeligével „A csermely és a szikla” című költeményt beküldte, hogy jelentkezék szövetségünk központjában. Pályaműve harmadik díjat nyert, a címmel ellátott jeligés borítékja elveszett.

Megyei szervezeteink életéből

HÍREK CSONGRÁD MEGYÉBŐL

Szövetségünk központjába meghívó érkezett a csongrád megyei szervezettől, 1982. március 11-re. Ebben arról tájékoztattak bennünket, hogy rövid ünnepség keretében a megyei és a városi tanáccsal kötött szerződések értékeléséről és azok meghosszabbításáról fognak tárgyalni. Dr. Bódi István főtitkár úgy határozott, hogy ezen a tanácskozáson szövetségünk központja képviselteti magát. Az ünnepségre a főtitkárral együtt utazott e sorok írója, a szakmai csoport vezetője és Elekesné Horváth Márta előadó.

Amikor megérkeztünk a Szegedi Fonalfeldolgozó Vállalathoz, dr. Jáksó László igazgató üdvözölt bennünket.

Meglátogattuk a Szegedi Vakok Állami Intézetét is, onnan a csongrád megyei szervezet irodájába mentünk, itt került sor az ünnepségre. Egymás után érkeztek a vendégek a megyei szervezet irodájába, ahol ízlésesen megterített, virágokkal díszített asztaloknál foglalhatunk helyet. Dr. Jáksó László, a megyei szervezet elnöke megnyitotta az értekezletet és röviden értékelte azokat a szerződéseket, amelyeket 1979-ben kötöttek a tanácsokkal.

A szerződések lényege az volt, hogy a csongrád megyei szervezet és a Szeged Megyei Városi Tanács kölcsönösen vállal feladatokat, amit tagságunk érdekében meg is valósítottak. Éppen a Csongrád megyei szervezetünk felhívására indulhatott el 1980-ban az a munkaverseny, amelyben megyei szervezeteink versenyeztek egymással, és nagyon sok helyen köthettek ehhez hasonló szerződéseket a tanácsokkal.

Dr. Jáksó László elnök annak a reményének adott kifejezést, hogy ez a munka tovább folyik és még sok szép eredményt hoz. Felkérte

dr. Dohány Lászlóné elvtársnőt, a megyei tanács szociálpolitikai csoportjának vezetőjét, hogy értékelje a tanácsok részéről végzett munkát.

A csoportvezetőnő elmondta, hogy a megyében sok sikert hozott a szerződés, mindkét fél kölcsönösen teljesítette a szerződésben vállaltakat.

Nagyon sikeresek voltak a szövetség Csongrád megyei szervezete kultúrscsoportjának szereplései a megyében levő szociális otthonokban. A családlátogatások kapcsán a vak személyekről szerzett információkat a megyei tanács jól tudta hasznosítani. A megyében élő vakok részére több esetben adott segílyt a tanács.

Dr. Dohány Lászlóné elmondta a továbbiakban, hogy nagyon fontosnak tartja a hőmezővásárhelyi körzet helyiségproblémájának megoldását. Reméli, hogy a szerződés meghosszabbítása újabb eredményekhez vezet a megyében. Ezt követte dr. Zlatarov Sztojcsóné, a városi tanács szociálpolitikai csoportvezetőjének tájékoztatója, mely a városban folyó szociálpolitikai munkáról és a más városi tanácsokkal kötött szerződésekről szolt.

Az előadó elsősorban értékelte a rokkantak nemzetközi évének eredményeit Csongrád megyében és megállapította, hogy az év sikereinek eredményességéhez a társadalom legszélesebb rétegei járultak hozzá. Vállalatok, intézmények kommunista műszakokat szerveztek és ezek bevételét a rokkantaknak ajánlották fel. Az előadó hangsúlyozta, hogy a Szeged Megyei Városi Tanács és a csongrád megyei szervezet között évek óta meglévő kapcsolat nagyon jó, tevékenységünket a rokkantak nemzetközi éve csak fokozta. Közösen oldják meg a városban felmerülő szociálpolitikai kérdéseket. Nem ritkaság az sem, hogy dr. Jáksó László, a megyei szervezet elnöke előadásokat tart

szociálpolitikai dolgozók részére, vagy a kultúrscsoport tesz látogatást az öregek napközi otthonaiban, hogy műsoraikkal felvidítsák az otthon idős lakóit. A városi tanács is teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségeit, hiszen mindig segítséget nyújtott a hozzájuk forduló sors társaknak. A városi tanács és a csongrád megyei szervezet jó kapcsolatának fényes bizonyítéka az is, hogy szerződésüket meghosszabbították és új feladatokkal egészítették ki.

Dr. Jáksó László elnök megköszönte a tanács képviselőinek az értékelést. Rövid műsor tette színessé, emlékeztetéssé a találkozót. A szövetség vezetői elbeszélgettek a tanács képviselőivel, akik hosszú évek során megismerték gondjaikat, problémáikat, mégis kíváncsian érdeklődtek, hogy melyek azok a területek, ahol még segíteni tudnak.

Szemerédi István

„Nem sajnálatot, segítséget várunk”

Beszélgetés Csengeri Józseffel, a Vakok és Gyengénlátók Szövetsége Hajdú-Bihar megyei titkárával.

Kellemes meleg van Csengeri József munkahelyén, a Magyar Gördülőcsapágy Művek telefonközpontjában. Hárman vannak a csöpp helyiségben, egyikük háta mögött hatalmas német juhászkutya nyúlik el. Riportalanyunk segítőtársa. Ha háta mögül nézük a 38 éve világtalan embert, észre sem venni, hogy nem lát, olyan biztonsággal kezeli a központi kapcsolótáblát.

Szolgálatát kollégája veszi át, mi átmegyünk a szomszéd szobába beszélgetni. A kutya — Amazonnak hívják — feltápáskodik, jön utánunk, s ismét lefekszik gazdája lábaihoz. Beszélgető partnerem először bemutatkozik olvasóinknak:

— A háborúban vakultam meg, azelőtt izgő-mozgó fiatalember voltam, fociztam is. 1953 óta vagyok szövetségünk helyi titkára, s most

az országos elnökség alelnöki tisztét is betöltöm. 1953 szeptembere óta itt dolgozom a GÖCS telefonközpontjában, már a második berendezés felszerelését is megélttem itt.

— *Mi a véleménye a vakok és gyengénlátók — a sorstársai — helyzetéről az ENSZ által a rokkantak évének nyilvánított 1981. után?*

— Végtelenül örülünk annak, hogy 1981 a rokkantak éve volt. Központi elnökségünk elnökét, dr. Vas Tibor egyetemi tanárt is meghívták abba a miniszteri operatív szervező bizottságba, amely a rokkantak évének programját kidolgozta. Minden jó és szép volt, ami ebben az évben a rokkantakért történt, de egy kis elégedetlenség van bennünk. Már 1980-ban tudtuk, hogy a vakokra nézve nem sok eredményre számíthatunk. A rokkantak évét ugyanis egyértelműen a mozgássérültekre szabták. Akár a rádió, akár a tévé műsorait említem, ez volt a jellemző. A közhit a vak vagy gyengénlátó embert nem tekinti nyilvánvaló testi fogyatékosnak. Látszólag nincs semmi baja, nem hiányzik sem a keze, sem a lába. „Csak” a látása hiányzik. Ez helytelen szemlélet.

Örültünk, hogyne örültünk volna, például annak a rádióműsornak, amely kiállt a vakvezető kutyák iskolájának megszüntetése ellen, de úgy érzem, nem foglalkoztak eleget tavaly sem a vakok életével.

— *Mit szerettek volna elérni a rokkantak nemzetközi évében?*

FÜSTBE MENT TERV

— Volt egy dédelgetett tervünk a vakon született gyermekek óvodájának létrehozására. Sajnos vannak, akik azt hiszik, hogy aki születési komplikációk vagy veleszületett rendellenesség következtében vakon születik, az már szellemi fogyatékos is. Ez nem igaz. A vakon született gyerekek — szerencsére mostanában kevesebb van belőlük — ugyanolyan szellemi képességekkel vannak megáldva, mint a többiek. De gondoljuk meg, egy nem látó kisgyermek mennyivel kevesebb ingerhez jut,

mint egy egészséges! Különösen, ha szülei későn veszik észre, hogy nem lát. Kérdés, ha észre veszik, mit tudnak kezdeni vele, hogyan tudják pótolni a látási észleleteket. Az ilyen gyermek szükségszerűen elmaradhat a fejlődésben.

— *Hasonlóan ahhoz, hogy az általában ingerszegény környezetben nevelkedő, látó gyermek is elmarad.*

— Ugyanaz a helyzet. Éppen ezért elhatároztuk, hogy legalább Debrecenben megvalósítjuk a vakon született gyermekek óvodáját. Hogy milyen eredményes lehet egy ilyen óvoda, kipróbáltuk. Bejöttek a gyerekek és a szülők. Látszott azokon a gyerekeken, hogy igénylik a közösséget. Boldogan játszottak egymással, úgy búcsúztak, hogy viszont látásra. Sajnos, aztán elmaradt a vizontlátás.

A cél érdekében egy már meglévő óvodai helyiséget kértünk, gyógy-pedagógusokat, hogy felkészíthessük a vak gyermekeket is az iskolára. A Debrecen Városi Tanács művelődési és pénzügyi osztálya minden segítséget megadott. Helyiséget és pénzt kaptunk. Elvileg felvettünk négy gyógypedagógust (megvolt rá a beralap). Sajnos a Művelődési Minisztérium leállította a dolgot, s nem lett belőle semmi. Úgy tudom, nem tartották megfelelőnek a kezdeményezésünket, s arra hivatkoztak, hogy Budapesten van óvoda vak gyermekek részére. Igen ám, de akkor ki kell vennünk a családból a hároméves gyerekeket, s akkor meg az a hatás vész el, amit a család jelent nekik. Amit nyerünk a révén, elveszítjük a vámon.

— *Miért ez az elzárkózás? A látók társadalmá nem ismeri testközélelől az önök problémáit?*

— Sajnos nem. Csak egy példát mondok erre. Amikor az Attila téren felszereltek egy hangjelző berendezést a közlekedési jelzőlámpára, akkor észrevételeztem, hogy nem az Attila térre kellett volna, hanem a Rákóczi utcához, mert ott van szövetségünk irodája. Akkor azt a választ kaptam, hogy nem a vakok-

nak tették azt oda, hanem a mozgássérülteknek. Szerintem egy ilyen készülék éppen a vakoknak kell.

JÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

— *Hogyan dolgoznak a szövetséggel együtt az állami és társadalmi szervek?*

— Nem lehet panasgom ez ügyben. Részt veszek az operatív bizottsági üléseken, dolgozom a Vöröskeresztben. A vakok dolga nem kampányfeladat, folyamatosan csinálni kell. A vállalatok nem úgy foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel, ahogy kellene. Amikor egy-egy vak vagy gyengénlátó embert el kell helyezni, vannak vállalatok, amelyekkel közelharcot kell folytatni. Pedig a vakoknak az életet, a társadalomba való visszailleszkedést jelenti a munka. Nem lehet borzasztóbb, mint vakon karba tett kézzel ülni. Sok segítséget adott a vakok munkába állítása terén a Debreceni Városi Tanács munkaügyi osztálya is. Ennek köszönhető, hogy a mi megyénkben van a legtöbb dolgozó vak az összes létszámhoz viszonyítva. A megyében és Debrecenben 1800 vak és gyengénlátó van, közülük 340 dolgozik aktívan (az utóbbiak közül 60 telefonközpontban). Nem közlöm, ha azt állítom, hogy a dolgozó vakok hasznat hoznak a népgazdaságnak, foglalkoztatásuk nem szociális kegy. Többségünk szép fizetést kap, márpedig a vállalatok várnak is valamit a munkabérért.

Évente öt lakás juttatására tehetünk javaslatot, ezt ki is használjuk. Sajnos, itt van egy probléma: a teljesen egyedül álló vak ember nem kaphat lakást, arra való hivatkozással, hogy nem tudja ellátni magát. Ez nem áll; szintén arról van szó, hogy a látó ember nem tudja elképzelni, mi mindenre lehet képes egy vak.

— *Milyen juttatásban részesülnek a vakok és a gyengénlátók?*

— 1971 óta lényegesen javult a helyzet. Azóta kapják rendszeresen a vakok (akik fogyatékosága eléri

a 95 százalékot) a járadékot. Ez 500 forinttal kezdődött és most 1430-nál tart. Akinek csak a járadéka van, kaphatja a vakok rendszeres szociális segélyét, indokolt esetekben. Így nyugodtan mondhatom, jó körülmények között vagyunk.

— *Milyen a kulturális ellátottságuk?*

— Budapesten központi könyvtárunk van, ahonnan sok Braille-írással írt könyvet lehet kölcsönözni. Ezenkívül hangszalagra vett irodalmi műveket is igényelhetünk. Sajnos, ezekből nincs elég, sok pénzbe kerülnek.

TÖBB MEGÉRTÉST

— *Milyen a közvélemény a vakokkal szemben?*

— Nem olyan, amilyennek lennie kellene. Hellyel-közzel előfordul, hogy átadják a helyet a vak embernek a buszon, de nem általános. A saját tapasztalatom például, hogy a 19-es buszon megkapom ezt a gesztust, a 24-esen nem. Sajnos, gúnyolódó megjegyzéseknek is ki vagyunk téve, gyakran nem is a lumpen elemektől. Egyik nap hallom a

megjegyzést a hátam mögött. A feleségem mondja, egy jól öltözött ember tette. Máskor valaki messziről tett megjegyzést, hogy miért megyek kutyával, aztán mikor közelebb jött, észre vette, hogy vakvezető kutya, restelkedve kért elnézést durvaságáért.

— *Mit kérnek önök a társadalomtól?*

— Tisztelettel kérjük a társadalmat és a közvéleményt, hogy ne sajnáljanak bennünket! Nem kérünk sajnálatot, csak segítséget. Ha úgy adódik, fogják meg a vak ember kezét, vezessék át az úttesten. Ha idősebb vakot lát valaki, adja át neki a helyét a közlekedési eszközökön. Ezzel nagyon sokat tett érte. S kérjük azt is, fogadjanak el bennünket ugyanolyan állampolgárnak, mint a látókat.

Göz József

(*Megjelent a HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ 1982. február 27-i számában.*)

Szerkesztői megjegyzés: A Hajdú-Bihar megyei szervezet tájékoztatója alapján közöljük, a cikk nyomán ismételten tárgyalásokat kezdtek egy rehabilitációs óvoda létrehozásának lehetőségéről.

vuma. Az itt maradtakat viszont néhány szép program kárpótolta.

Március elején rövid farsangi műsor volt, tombolával, lemezhallgatással. Farsangi fánk helyett közki-vánatra pogácsát kapott a társaság.

A nemzetközi nőnap alkalmából is volt egy megemlékezés. Azok a nő lakók, akik részt tudtak venni ezen az ünnepségen, emléklapot és csokoládét kaptak.

Március 15-én az 1848-ra való emlékezés során forradalmi verseket olvasott fel Bujdosó Mária tanárnő.

Március 21-én pedig, egy nálunk igen ritka eseményre került sor: búcsút vettünk az egyik ápolónőnkől, aki nyugdíjba megy. Nem az a ritka esemény, hogy búcsúzni kell egy nővértől, mert ez itt sajnos nem újság, de az igen, hogy innen megy nyugdíjba! A lakók nagy többsége sajnálja, mert igazán jó volt hozzánk!

No, ez volt az első negyedév mérlege. A második sokkal mozgalmasabbnak ígérkezik és majd arról is beszámolok.

Búcsú

Magda nővértől

Kedves Magda Nővérke!

Elérkezett az a szomorú nap, amikor el kell válnunk egymástól, mert egy több mint három évtizedes nemes, szép, de roppant nehéz élet-hivatás végére tesz pontot a nyugdíjazás néha már nehezen várt napja...

Ezután már a jól megérdemelt pihenés évei következnek, melyeknek napjait nem veri fel hajnalonként az ébresztőóra éles csengetése, munkába szólítva a nővért.

Az új élet kezdete talán még sokkal nehezebb lesz, mint az az idő, amikor elkezdte ezt a gyönyörű, de egyben hálátlan pályát, mert az évek során annyira összeforrt vele, hogy életének, lelkének elválaszthatatlan része lett ez a hivatás!

SZONDA KLÁRA:

Negyedévi mérleg

A bevett gyakorlat szerint minden rendes cégnél, vállalatnál mérleget készítenek arról, hogy dolgoztak az előző negyedévben és milyen sikereket értek el, vagy mekkora fiaskók voltak.

Igaz, mi sem cég, sem vállalat nem vagyunk, de azért azt tartom, a mérlegkészítés néha nekünk sem árt. Még akkor sem, ha több nálunk a passzívum, mint az aktívum...

Az asztrológusok szerint vannak szerencsés esztendők és vannak nagyon kellemetlenek! Nos, az előjelek szerint, nekünk most az utóbbihoz lett „szerencsénk”!

Januárban ugyanis közölték velünk, hogy április 1-től havi kétezer forintot fogunk fizetni az ellátásért. A hírt egyáltalán nem tudtuk örömmel fogadni, még annak dacára sem, hogy tudjuk, kint az élet még sokkal drágább. De hát mit tehetünk, ha egyszer „begyűrűzés” van.

Akik sokallják ezt az összeget, azoknak egy része már el is hagyta az intézetet, de még többen vannak, akik kifelé kacsingatnak a kapun. Persze, mert nekik van hová menniük...

Ez volt az első negyedév passzí-

NŐNAP ERDEN

Meghívottakként vettünk részt kolléganőmmel Erden a MILTON Klub rendezésében tartott nőnap ünnepségen. A klub vezetőségé. Szabó János érdi alkörzeti vezetőnk irányításával, nagyszerű nőnapot rendezett. Meghívottak voltak rajtunk kívül még a városi tanács, a pártbizottság, a Hazafias Népfront és a Vöröskereszt helyi képviselői. A klub tagsága szinte teljes létszámban megjelent. Szabó János tagtársunk üdvözölte a vendégeket és a klub tagságát. Az ünnepségen műsorral kedveskedtek a jelenlévőknek és néhány társadalmi aktívának ajándéklemezt nyújtottak át. Ünnepi beszédet a városi tanács költségvetési vállalatának párttitkára mondott. Szép gesztus volt, hogy meghívták a városi tanács nyugá-

lomba vonult elnökét, dr. Benussi Silvióné. A nagalmazott tanácsnő nem is lehetetlen érdemei vannak abban, hogy Erden alkörzettel szervezhetünk. Ezért a jelenlegi segítségért és még számos intézkedésért a múlt esztendőben központi elnökségünk Braille-emlékéremmel tüntette ki.

A hivatalos program után baráti beszélgetés bontakozott ki. A saját maguk által készített és hozott szendvicsekkel, süteményekkel és hűsítővel kínálták egymást. A klub férfi tagjai egy-egy szál piros szegfűvel köszöntötték a jelenlévő hölgyvendégeket. A kultúrház igazgatója

bejelentette, hogy a Madách-Színház művésze, Cs. Németh Lajos néhány verset mond el a nők köszöntésére. A tagság meleg tapsal viaszozta a művész figyelmességét. Ezt követően megszólalt a zene és késő este lezárta a nőnap ünnepségét.

Mint a szervező titkára, köszönetet mondok az érdi alkörzetnek, a sikeres program megvalósításáért. Gratulálok az aktívoknak és elismeréssel adózom időt és fáradságot nem kímélő munkájukért.

PINVICZKI GYÖRGY:

Nőnap ünnepség Kecskeméten

A Bács megyei szervezet 1982. március 6-án, délután tartotta meg nőnap ünnepségét, melyre harminc-hat sörstársnőt hívtünk meg, nem utolsósorban a kecskeméti rendelőintézet szemész szakorvosát, dr. Nagy Márta főorvosasszonyt is, aki örömmel jött el közénk.

Az ünnepséget Z. Kovács Bertalan, a megyei szervezet titkára nyitotta meg, aki köszöntötte a vendégeket a nemzetközi nőnap alkalmá-

ból. Elmondta, hogy milyen nagy felelősség hárul a nőkre, milyen áldozatos munkát végeznek, elismeréssel szólt arról, hogy minden téren megállják a helyüket. Szervezetünk kultúracsoportja szórakoztatta a vendégeket, zeneszámok, dalok és versek hangzottak el.

Kékesi János tanár úr ujjai alatt csengtek a polkák és keringők, Kovács József bársonyos tenorján zengtek a dalok, Horváth Sándor, Hencz András és Antal József pedig szép versekben dicsérték az asszonyokat, lányokat. A műsort meleg taps követte. Ezután a sörstársnők egy-egy szál tulipánt kaptak. A szépen terített asztalok mellett a vendégek jókedvű beszélgetésben merültek el.

A búcsú mindig fájdalmas, annak is, aki elmegy, annak is, aki marad... Kétszeresen fájdalmas azonban ez nekünk, e zárt világ lakóinak, mert itt kétszeres súlya van egy-egy megértő, szeretetteljes, szónok, meleg simogatásnak, mert az életből kirékesztett embereknek aztán igazán nem mindegy az, hogy szeretettel gondoskodnak-e róluk, vagy sem. Nekünk tehát sokszorosan fáj az, ha egy-egy szeretett nővértől válni kell...

Magda nővér hét hosszú esztendő töltött el köztünk, nehéz, áldozatos munkában. Velünk volt jóban, rosszban egyaránt. Vigaszt, bátorítást adott, ha kellett, és ez többet ért minden gyógyszernél.

A búcsú perceiben megköszönjük önzetlen gondoskodását, mélyvel körülvett bennünket és egyben kérjük, felejtse el, ha olykor akarva-akaratlan megbántottuk, és csak a szép emlékezővel tartson meg bennünket szeretetében!

Ezt tesszük majd mi is: szerelőd halálával tartjuk meg emlékezetünkben és őszinte örömmel várjuk vissza bármikor!

A nyugdíjas élethez nagyvonalú, jó egészséget kívánunk!

A lakók nevében is
Szonda Klára
Debrecen, 1982. március 17.

SEMSEYNÉ LEGEZA ILONA:

Anyák napjára

Hogyha jó anyám vett öle
S mondott tündérszép mesét
Meg-megcsillant tündökölve
Fent a csillag-hímes ég
Höldányó-hordozta halkán
Kékes-fényű mécsesét
Felcsillant most tündökölve
Csillogón a fényes ég

„Hófehérke Hófehérke
Öltöztél fel hófehérbe
Egy királyfi jött el érte
Övé lett a Hófehérke”

Hosszú évek teltek halkán
En mondok most szép mesét
Egy búbajos gyermekdalban
Szárnyra kélnék szép mesék
Jól tudom, hogy úgyis érted
hogyha el sem mondanám
Barna hajad hófehér lesz
Mesemondó jó anyám

„Hófehérke Hófehérke
Mért öltöztél hófehérbe
Mért leszel te évről-évre
Mindfehérebb Hófehérke”

VÁRADI PÉTERNÉ:

A mozgássérültek I. Nemzetközi Fotó- és Színesdia pályázata és kiállítása 1982. Szolnok

Első ízben hirdették meg hazánkban a mozgássérültek nemzetközi foto és színesdia pályázatát. A pályázat díjnyertes és legsikeresebb alkotásainak kiállítására Szolnokon került sor; ez év február 27-től március 12-ig.

A kiállítást a Megyei és Városi Tanács, a megye társadalmi szervei, a Vöröskereszt, valamint a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége és helyi szervezete hirdette meg.

A pályázatra hazánkban kívül három szocialista ország: Szovjetunió, Csehszlovákia, Jugoszlávia mozgássérültjei küldték el fotóikat. A pályázathoz csatlakozott a Tallini Fotóklub és a Minolta Kameraklub is alkotásaival.

A fekete-fehér és a színes képek az élet szinte minden területéről bemutatnak egy-egy mozzanatot. Látnunk rendkívül kifejező portrékat, csodálatos akt fotókat, de ugyanígy megakadt a szemünk egy tájat ábrázoló képen is. A napraforgótábla csodálata, a vízi világ szépsége, vagy a havasok felé vezető gyönyörű hegyi vidéket ábrázoló tájkép hangulata utánozhatatlan légkört teremtett.

Az életképek már árulkodóbbak alkotóik személyiségéről, ezeken a képeken felfedezhetjük a mozgássérült ember vágyálmait; a „Szeretném bejárni a Földet” című alkotáson pl. a földgömb tetején ülő tolókcocsis ember önmagáért beszél, amit a kép címe is tükröz. A kietlen sikátorokban, utcákon egyedül baktató mankós ember magánya kiáltó. Önfelédtt szerelmeseket ábrázol a két — tolókcocsiban is összeölelkező — fiatal.

Díjnyertes fotók mutatják be a mozgássérültek sportját; a tolókcocsis súlylökő és a magasugró teljesítménye komoly sportlehetőségekre utal. Szinte mindegyik képet jellemzi a mozgás valamilyen formája, a szín és a forma, a pillanatnyi témabemutató egyedisége. A kiállításnak, művészi értékén kívül, csodálatos hangulata is van, ami bizonyára nemcsak bennünket, de más szemlélőket is magával ragadott. Szívesen megnéznénk még sok hasonló, értékes kiállítást.

Szívesen megnéznénk még sok hasonló, értékes kiállítást.

Szívesen megnéznénk még sok hasonló, értékes kiállítást.

Szívesen megnéznénk még sok hasonló, értékes kiállítást.

Szívesen megnéznénk még sok hasonló, értékes kiállítást.

ASZÓDI LÁSZLÓ ANTAL:

„Világot látni - láttni a világot”

Mint éji bogárt a tábortűz lángjai, úgy vonzott a nagy út várható izgalmával, élményeivel, gyönyörködnivalóival. Ám, hogy milyen óriási különbség van a két megfogalmazás között: „világot látni, vagy látni a világot”, csak most, alig harmincévesen értettem meg teljes mélységében, az eddigi legnagyobb utam végén...!

A megragadó látványokat szinte faltam tekintetemmel, mintha a világot akartam volna magammal vinni oda, ahová, akikhez igyekeztem Bajára, a járási városi kórházba, dr. Vass Zoltán osztályvezető főorvos szemészeti osztályára.

Volt egy kis időm a rendelés megkezdéséig, a főorvossal való találkozásig, hát ismerkedtem a helyszínnel, s az előtérben várakozókkal szó-

ba elegyedtem. Mondták; akadt akinek életében először, a műtét után gyúlt fény a szemében; meglátta a fehér villanykapcsolót a falon, az ablakkeretet a kórteremben, amiket addig csak ujjai hegyével tapintva ismert, s túl az ablakon, a kert lombjai közt először szikrázott neki az éltető napfény...!

*

A kölcsönös bemutatkozás után abban állapotam meg dr. Vass Zoltán főorvossal, hogy előbb a rendelőjéből kijövő betegekkel beszélgetek, majd elkísérem őt a délelőtti vizitre. Így egyelőre a nővérszobában folyt a szó, a kórtermi betegek lassan befejezték a reggelizést, s elkezdődött a vizit. Teremről teremre, emeletről emeletre kísértem az orvosok csoportját, miközben a tudásra éhes ember mohóságával lestem a doktor és betegei minden szavát, mozdulatát. Magam is megnézhettem a műtéten már átesett emberek szemét, s kissé zavarba is jöttem, olyan alaposan, laikusnak kijáró részletességgel magyarázta a főorvos a szemsérülések és az operációk sajátosságait. Orvos és beteg, beteg és beteg között bensőséges kapcsolat volt, így a vizit nyugodt légkörben zajlott le.

Aztán fölmentünk a főorvos lakályosan be rendezett irodájába, három beteglől kísérve. Dr. Vass Zoltán előbb a tizenéves Évikét, majd a két férfit vizsgálta meg a szomszédos szobában, az asztali réslámpával. A réslámpa nagyító rendszerén át én is megnéztem a műtött szemeket. Az emberi testrészt, érzékszerv, mondhatom csodálatos világa tárult fel előttem, illetve előttünk, mert a kislány és a két férfi is megvizsgálta egymás szemét a műszer segítségével. Nagy élmény volt látni az élettelen lencsét, amely életet adott a nemrég még beteg szemnek.

Majd a vizsgálódás után magunkra maradtunk, s a főorvos elmondta, hogy tizenkét éve csinálnak ilyen műtéteket az osztályon. Az első szemlencse-beültetés 1970-ben történt.

A páciens egy negyvenéves traktoros volt, aki azóta is kitűnően lát, mind a mai napig szakmájában dolgozik. Az eddigi mintegy háromszáz operáció százszázalékos sikere bizonyítja az eljárás életképességét, szükségességét. De említhetném még a sikeresen műtöttek közül a 38 éves budapesti Fejfalusi Péternét, a 37 éves Gránicz Gáborné vállalati ügyintézőt. Márer János kisiparost, a 67 éves nyugdíjas főnővért. Salamon Miklósnét, akit hivatásgyakorlása 35. évében torpantott meg a szürkehályog; K. Ferencné körzeti védőnőt, aki most segítségre szorult, de biztos, hogy hamarosan újra ő lesz mások segítségére. Gelencsér György géplakatost, a Siófoki Kőolajipari Vállalat dolgozóját munka közben érte a baleset, ami fél szemé elvesztését eredményezte. Az ötvenes Horváth Ferencné egy megyei pártbizottság politikai munkatársa volt, s alighanem lesz újra a műtét után, mert már jól lát. A sofőr, Molnár Árpád esete különösen érdekes: csupán százezer kilométert kell még balesetmentesen levezetnie az országutakon ahhoz, hogy elérje a bűvös egymillió kilométert. Minden reménye megvan az egymillióra. Egyébként riportalanyaim közül ő szolgált egy követésre méltó hírrel, miszerint munkahelye, a Siófoki Kőolaj ezer forintot utalt át a bajai kórház szemészeti osztályának a műtét alkalmával. Itt hadd jegyezzem meg, hogy dr. Vass Zoltán gyermekcipőben járónak nevezte azt az anyagi támogatási formát, amely

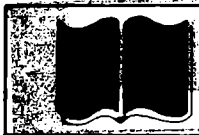
intézmények, vállalatok számára lehetővé teszi dolgozóik műszemlencse beültetésének részbeni finanszírozását. Ugyanis a költségek meglehetősen magasak, mert egy lencsepár ára a kórházi beszerzés útján hétezer forint, s mire az operációra sor kerül, a segédeszközökkel együtt a teljes költség meghaladja a tízezer forintot. A kórháznak meghatározott éves keretből kell kigazdálkodnia az elvégezhető műszemlencse-beültetések számát.

Éppen ezért nem kevés azoknak a száma sem, akik igyekeznek megrövidíteni a lencsebeszerzés útját, idejét, a hazai beszerzési lehetőségekkel szemben. Nyugat-európai országokból hozatják meg ismeretségi alapon a lencsét, vagy lencsét a rászorulóknak. Érdekessége a dolognak, hogy ilyen, úgynevezett műszemlencse inplantációval alig foglalkoznak azokban a nyugat-európai országokban, ahol a magyarok a lencsét rendelik. Sőt, általában a világban kevésbé alkalmazott ez a fajta látásjavítás.

S végezetül a műtét lényegéről kérdeztem a főorvost, és dr. Vass Zoltán a következőképpen írta le a két fő beavatkozási formát:

— Tulajdonképpen az élő szemlencse pótlására való a műszemlencse abban az esetben, ha a látószerv áthatoló sérülést szenved. Ilyenkor rendszerint a lencse is károsodik, és szürkehályog keletkezik. Ezek a balesetek általában féloldalasak, tehát szemüveg szoba sem jöhet a látás javítására. A kontaktlencse használata is lehetetlen, mert a szaruhártyán a sérülések miatt hegek maradnak vissza. De, hogy valójában milyen operációra kerül sor, azt esete válogatja. Az úgynevezett egy ülésben végzett primer inplantáció — lencsebeültetés — csak az idős korúak szürkehályogosodásánál célszerű beavatkozási módszer. A gyermekek szemsérülésénél ez a módszer nem alkalmazható, mert ott megelőzi maga a sérülés ellátása, majd a roncsolt lencsének az eltávolítása, és csak azután lehet szó a lencsebeültetéséről. Ez utóbbi a másodlagos, és más típusú lencsét igényel...

Nos, röviden ennyi a műszemlencse-beültetések leegyszerűsített magyarázata. Magáról az eljárásról annak a gyógyászatban elfoglalt helyéről elmondta még dr. Vass Zoltán, hogy: „az illetékesek és a szakma hozzáállása még

VECSÉSI KISS JÓZSEF:

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

A hű barátnő

Tíz év pergett le az idő homokóráján. Kovács Balázs nem szégyellte már fehér menyasszo-

nem egyértelmű". Rajta kívül csak kettőn vegeznek ilyen műszemlencse implantációkat: a Miskolci Városi Kórházban dr. Galli Lóránd és Budapesten, a Pest megyei Tanács VB Semmelweis Kórházában dr. Vörösmarty Dániel.

Egy korábbi riportomban idéztem a közelmúlt statisztikájának adatát, mely szerint hazánkban hárommillió szemüveget viselő és mintegy harmincezer vak ember él. El lehet gondolni azon, hogy milyen nagy jelentősége van minden egyes sikeres szemműtétnek, amely visszaadja nemcsak a családnak a gyógyult embert, hanem az ismét beilleszkedhet a társadalomba, részt vehet a termelő munkában, értéket teremthet a népgazdaság számára.

A ma 4 éves Máté Gyurika kalvariája veleszületett kancsalsággal kezdődött, szürkehályogképződéssel folytatódott, s mindkét szemlencse cseréjével végződött, mintegy kétevi orvostól orvosig történő vándorlás után. Aztán a kisfiú szülei fölvtették a kapcsolatot a SZOT Társadalombiztosítási Főigazgatóságának segélyezési csoportjával. Levélben megírták szociális körülményeiket, mellékelték az NSZK-ból beszerzett lencsék eredeti számláját és az orvosi hivatalos kérés fénymásolatát. Erre kapták a nagyon udvarias választ Kócz Istvántól, a SZOT elnökétől, amelyből megtudták, hogy a lencsék árából 3 ezer forintot megterítenek a családnak.

Közben elkezdődött a kisfiú szemének műszerezés provokálása, hogy látása minél hamarabb kifejlődjön. Ha a szülők is betartják (s miért ne tennék, hiszen szeretik cseméjükét) az orvosi utasításokat, Máté Gyurika egy év múlva tökéletesen látni fog mindkét szemére. Egészséges tarsaival egyenlő eséllyel indul a nagybetűs életbe, óvodába, iskolába és így tovább.

nyát, a fehér botot. Nem szégyellte és meg is tanult segítségével közlekedni. Szorongásai elmúltak, életkedve visszatért. Beilleszkedett életének új lehetőségeibe, dívtos szóhasználat-fal mondva: rehabilitálódott.

Mivel munkáját folytatni nem tudta, nyugdíjazták. Jövedelme csökkent, de nem került létbizonytalanságba. Több ideje volt, baromfi- és nyúlfarmot rendezett be. Ebből jött némi kiegészítő jövedelem. A kert is megtermette, ami a háztartásban kellett. Az a féltelme, ami a kórházi ágyon gyötörte, nem fenyegette. A megváltozott társadalmi rendszer létbiztonságot nyújtott.

Mégis volt egy pott, amiben Balázs nem talált kiutat. Nem volt baráti köre. Régi barátai lassan elmaradtak mellőle. Mivel nem dolgozott, kiesett az életnek abból az áramlatából, amely folytonos mozgásával ébren tartja az érdeklődést a külső és belső élet változásai iránt. A régi barátokkal való találkozások mind gyakrabban fulladtak unalmas együttlétekkbe. Ők más világban éltek, vagy inkább Balázs került ki abból a világból, amelyben eddig élt.

Új barátja viszont csak egy akadt. Feri a „gyáros úr”. Az a kórházi együttléteket a négyes-könteremben, mindkettőjük számára meghatározó volt. Feri sem gyógyult fel szembetegségéből, őt is nyugdíjazták. Sajnos ő csak a téli hónapokban volt a fővárosban: novembertől február végéig. Az év többi részét Balaton mellett, szőlőjében töltötte. Így az év legnagyobb részében csak levelezés útján érintkeztek. Hívta ugyan nyaranta többször a „gyáros úr” tuszkulánumba, de ő nem akarta magára hagyni feleségét és egyre gyengülő édesanyját.

Ilyen főmán Balázs kívülrekesztődött a mozgó világból, mint az a hal, amelyik a távaszi zöldár visszahúzódása után a kiöntésben reked, ami szintén víz ugyan, de egyre kevesebb és egyre körülhatároltabb.

Az a remény, amit a vakok szövetségébe kezdetben vetett, nem vált be. Megjelent ugyan a pontos találkozó és Bánó sörstárs meg is tanította a pontrás rejtelmekre, de társaságot nem talált magának a sörstársak között. Meglehetősen zárt világ volt ez és Baláznak nem volt meg hozzá a kulcsa. Miután ő felnőtt korban vesztette el látását, nem tanult a Vakok

Intézetében, minélfogva nem voltak sem ismerősei, sem barátai a vakok között. Bánó bácsi tanácsára részt vett néhányszor a délutáni klubnapokon, de legtöbbször magányosan ödöngött a sakkozó, kártyázó emberek között. Nem volt senki, aki bevezesse a játékba. De nem ez volt az egyetlen gátló körülmény. A legdöntőbb az volt, hogy ezek az összejövetelek késő délután voltak, amikor viszont a felesége nem vette jó néven azt, ha házon kívül tartózkodik. Így azután nem maradt más a szövetség adta lehetőségekből, mint a hangoskönyvtár szolgáltatása. Nem szakadt meg tehát a kapcsolata a Május 1. úttal, csak a kéthetenkénti könyvtárlátogatásra korlátozódott. A pontírást megtanulta és azután el is felejtette. Feri barátja belépett ugyan szintén a szövetségbe, de nem tanult pontírást. Nem volt tehát kivel leveleznie. Olvasásra meg ott volt a magnetofon.

Változást anyja halála hozott körülhatárolt életében. Elvesztette azt, aki magányosságában társa volt. Felesége reggel korán elment és csak a délutáni órákban jött ismét haza. Így a nap tíz órájában a magnetofon és a rádió között osztotta meg idejét. A napok egyhangúságát azonban ezek nem csökkentették. Kezdte magát úgy érezni, mintha üvegharangban élne. Érezte, hogy ennek a kényszerű állapotnak véget kell vetni. Felszámolta hát gazdaságát. Éppen hűsvét következett. Eladta az állatait. Ezután lett szabad ideje, ha csak délelőtt is. A hangoskönyvtárba hetenként bejárt hangszalagot cserélni, és ott hallotta, hogy gépirás-oktatás kezdődik a szövetségben vakok részére. Mivel volt délelőtti kurzus is, beiratkozott. Megkezdődött tehát az újabb tanulás. A heti kétszer egy óra, amelyet harmadmagával a gépiró tanfolyamon töltött, új szint hozott életébe. Tanfolyamtársain keresztül megismerte a vakok belső világát. Sok minden világossá vált előtte, amit eddig nem értett meg sorstársai viselkedésében. Lassan megértette tartózkodásukat, mellyel a látók világát értékelték önmagukban és egymás között. Azt is megfigyelte, hogy a gyermekkorban megvakultak, vagy vakon születetteknel ez a tartózkodás a felnőtt korban megvakultakkal szemben is érezhető bizonyos vonatkozásban. Először megdöbben ezen, azután lassan megértett mindent. Megértette, hogy aki nem látott

soha fehéret, annak a feketéről sem lehet fogalma. Akinek a fa, vagy bokor csak botlasztó akadály, a sarjadó fű csak csúszós talaj, annak teljesen mindegy, hogy az zöld, barna, vagy szürke. Megtanulta a saját sorsán keresztül: csak az létezik, amit meg lehet tapogatni. Ez a valami lehet síma, érdes, vagy éppen éles, de az, hogy milyen színű, nem mond semmit...

Közben megtanult jól—rosszul gépelni. De barátokra most sem tett szert. A délelőtti kurzusra hárman jártak: egy alsónémedi öreg legény, egy nyugalmazott fővárosi köztisztviselő. Egy alkalommal találkozott egy fiatalemberrel is, akit kutya vezetett. Érdeklődött utána a hangoskönyvtárban, de csak annyit tudott meg, hogy hadirokkant és a kutyát maga képezte ki, erről könyvet is írt. Balázs szerette volna kikérni a könyvtárból, de már nem volt meg, ki-selejtezték.

A gépiró tanfolyam véget ért és újabb eseménytelen hónapok következtek. Balázs zárkózott és komor lett. Felesége látta a változást. Otthagyta munkahelyét és bedolgozást vállalt. Ebbe a munkába azután Balázs is besegített, és nem volt egész nap egyedül. Teljes megoldást azonban ez sem hozott. A változás csak annyi volt, hogy most már mind a ketten elszakadtak a világ mindennapi eseményeitől.

A kényelmes bedolgozásnak azonban hamar vége lett. A megélhetési költségek egyre emelkedtek, a terhek megnövekedtek és Balásznak is kiegészítő kereset után kellett néznie. Már akkor, amikor a gépiró tanfolyamra járt, tudomást szerzett arról, hogy vak nyugdíjasként korlátozás nélkül lehet állást vállalnia. Megtudta, hogy a vakok számára vannak védett szakmák; masször, telefonkezelő. Bement hát a vakok szövetségébe az elhelyezkedéséhez segítséget kérni. Nem is volt nehézség. Lakóhelyéhez közel, egy kis üzemből kapott telefonkezelői állást. Szerény fizetéssel ugyan, de neki, mint ezen a vonalon kezdőnek, előnyös feltételek mellett. Egy nap alatt betanult a kis gép irányításába és egy hét elteltével már tudta, kit, hova kell kapcsolni.

A mindennapi bejárástól, utazástól elszokott Balásznak az átszállások nehezítették meg a közlekedést. Minden nehézséget ellensúlyozott azonban az, hogy belekerült az életnek abba az

áramkörébe, amelyet az értelmes emberi tevékenység, a munka ad. Mint telefonközpontkezelő egyedül ült ugyan egy szobában, mégis kinyílt előtte a világ. A napjában lebonyolított számtalan kapcsolás őt is összekötötte partnereivel. Megismerkedett kartársaival, a többi telefonkezelővel, egyre több sorstársával.

Munkába járása során egyre több ember ismerte meg a fehér menyasszonyával munkába járó Balázst. Már ismerték az autóbusz törzsutasait. Az átszálló helyen sem kellett már kérdeznie: hányas busz jött a megállóba, az emberek segítették a munkába járó vakot.

Ilyen alkalommal ütötte meg a fülét egy finom hangú csengettyűszó. Először nem is figyelte fel rá, de amint ismételt hallotta, kérdezősködni kezdett. Megtudta, hogy egy sorstárs utazik vele együtt, és ő kutyával közlekedik. Megtudta, hogy Sanyinak hívják a kutyával közlekedő sorstársát.

A legközelebbi alkalommal, amikor ismét meghallotta a csengettyűszót, megszólította. Beszélgetni kezdtek a kutyáról, Pajtiról, a fehér kuvaszról. Sok újat tudott meg és őszintén szólva nem is hitt el mindent. Azt gondolta: nem tudhat egy kutya annyit, amennyit ez a Pajti a gazdája szerint tud. De már érett benne az elhatározás: ő is megpróbálja.

A gondolatot tett követte. Tavasz volt, március vége. Egy szombat délután kiment az akkor épülő csepeli kutyaiskolára. Kedvesen, barátként fogadták. Feljegyezték a nevét és megígérték: szereznek neki kutyát. Rövidesen kapott is egy fekete német juhászkutyát. A kutya, mert kutyusnak már nem volt nevezhető, igazán szép jószág volt, de nagyon félt. Pár hét után kiderült róla, hogy vakvezetésre nem alkalmas. Na ez is jól kezdődik, gondolta Balázs, amint a hatalmas, erős, fekete kutya ide-oda ráncigálta őt gyakorlatozás közben. Nem volt más lehetőség: vissza kellett adni. Ekkor már úgy volt, hogy megmarad a fehér bot mellett. Nem kell kutya.

Ekkor jött Buksi a száműzött kis erdel. Igaz: akkor még nem hívták sehogyan, hiszen a nevét nem tudta megmondani. Gazdátlanul kóborolt, amíg az iskolához nem csapódott. Cserébe a fekete kutyáért ezt adták kárpótlásul. A Buk-

si nevet azután Balázsék adták a kutyának, mert olyan szép buksi feje volt és úgy tudott kedveskedni. Buksi lánykutya volt. Tanulékony, engedelmes és szófogadó. Együtt gyakorolták azután minden hét végén Balázssal a közlekedési ismereteket a csepeli vakvezető kutyaképző iskolán.

Mire a fák levelei hullani kezdtek, már elválaszthatatlan barátokká váltak és Balázs már azon csodálkozott, hogyan is tudott eddig megenni Buksi nélkül. Megszerette a biztonságot jelentő négy lábú „barátnőt”, aki igen komoly segítséget jelentett neki. Örült az önállóságnak, amit most már a fehér menyasszony mellett a hű barátnő, a kedves, vidám, de mindenkor megbízható Buksinak köszönhet.

Nyílt levél énekelni szerető tagjainkhoz

Kedves Sorstársunk!

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Homérosz kórusa e levél által kéri Önt, hogy lépjen be tagjai sorába. A kórusnak utánpótlási gondjai vannak. Ennek megoldása a szövetség minden tagjának szívére, hiszen ez a széles körben ismert művészegyüttes több mint ötven éve képviseli a vak és gyengénlátó emberekben meglévő zenei képességek kibontakozását.

Jelentkezése alkalmával megismertetjük a kórus munkájával, alkalmasságának eldöntése után, szeretettel várjuk tagjaink sorába.

Kérjük, jelentkezék meghallgatásra. Mindenkit szívesen látunk csütörtökönként délután fél hatkor budapesti székházunk előadótermében.

Peskó György karnagy

KÁRPÁTI TÜNDE:

„Ó, nézd, mily szép az élet”

KRITIKA

Már vadóc tavaszi szelek zörgetik ablakomat, mikor e sorokat gépelem, mégis téli eseményről számolok be. Olyan örvendetes dologról szólok, melyről eddig hiába vártam reagálást. Így késve kissé — a Homérosz kórus lemezéről emlékezem meg.

A hangfelvétel a karácsonyi ünnepek előtt jelent meg, óriási érdeklődés várta. Jömagam és ismerőseim féltucatjával vittük, ajándékolva szívesen szereteteinknek. Rövid idő alatt Budapesten és a megyei szervezeteknél 3000 példány fogyott el. Így bizvást mondhatjuk a lemezről: sikeres.

Ha csak sikeres lenne, nem töltené be azt a funkciót, amiért megszületett. Több annál: örömforrás. Ajándékozónak is és aki meghallgatja annak is.

Legfőbb erényét hadd írjam először: a színesség. Kórus, kamarazene, hangszerszóló, dal — igényes és dicséretes műsorösszeállítást eredményezett. Színesség mutatkozik a művek egymásutánjának hangulati váltásaiban is. Zenetörténeti szempont szerint is átfogó képre törekedtek a lemez zenei anyagának összeállítói: a Zenei Szakosztály vezetői és a karnagyok, Peskó György orgonaművész, Késmárky György tanár. A XV. századtól napjainkig minden korszakot képvisel egy-egy blokk. A lemez elején a diákok mottóként eléneklik J. S. Bach korálját „Ó, nézd, mily szép az élet” — e mottó végigkísér minket zenehallgatás közben. Művészi színvonalban példások és meggyőzőek a produkciók.

Örvendetes, hogy a rokkantak nemzetközi éve alkalmából megjelent lemezen vak művészeink lehetőségét kaptak szólistaként is szerepelni, hírt adván tehetségükről.

kilépve az alig ismertség homályából, a zenélésben örökítve meg legjobb önmagukat.

Már az első oldalon megragadott a szólistaként éneklő Barna Mária szárnyaló cantilénája. A lemez kiemelkedően szép pillanata az ízléssel regisztrált orgonakíséretes „Jesu dulcedo” Esterházy Pál „Harmonia coelestis”-éből, A latin himnusz tartalmát, bensőséges örömét még sokáig ez az ígéretes hang fogja emlékezetünkben megtartani.

Az utána következő pünkösdi szekvencia „Veni Creator Spiritus” — kórus szóló váltakozásával, dinamikus, sodró lendületével, építkezésének világos voltával — sokszor újrhallgatott részlet.

Kodály; Adventi éneke plasztikus megformálásáért, a szólamokban bújkáló gregorián korális átélés és sokszínűen varázsos szépségéért érdemel említést. A homályból, a várakozás csendjéből kirobbanó „Gaude!” (a latin: Örvendj!-szó) hatásában valóban a megrázó örömhír volt: Meglássd, meglássd ó Izrael, hogy eljövend Emmánuel! (Szedő Dénes fordítása).

A huszadik századot idézi Bárdos: Csillagvirág c. kórussszvitje is.

A szvit hangzáseffektusai a népdal egyszerűségét, gazdag érzelmi tartalmát, hangulati váltásait ötvözik remekművé. A kórus előadásában — rimelvén a címre — virágzást, a szólamok sorra kibomló virulását élvezhettük. Szép hangzást, tiszta dús harmóniakat, — összehatásában a Homérosz kórus hangzásának nemességét dicsérhetjük meg.

A hanglemez B oldalán Frescobaldi két canzone-ját szólaltatta meg Békefi Antal Attila barokk triója. A fényeshangú blockflötéhez csembalo és cselló társult. Az át-

tetsző hangzás, az együttzenélés természetes játékosága, az önfeledten és virtuóz módon szárnyaló blockflöte dallam Békefi Antal Attila kivételes tehetségéről tett tanúságot. Újra és újra meg kell hallgatni az a-moll canzonét. Eleven és üde hangon idézi a mottót: „Ó, nézd mily szép az élet!”

Ezt követően Farkas Ferenc három dalát élvezhetjük Barna Mária átélte előadásában. (Shakespeare: „Ahogy tetszik” c. vígjátékából). Számomra a harmadik dal a legnagyobb élmény, énekesünk mesterien tudja szövegejtésével, hangszínváltásával a shakespearei mondanivaló mélységét érzékeltetni. A rövid dal tartalma: szorongás és remény, megcsalatlalás és a tavaszi természet vigasztalása. Barna Mária e dalban szívszóritóan hiteles. Örülök, hogy e hangfelvétel tehetségét megőrzi az utókoroknak.

A lemezoldal utolsó részén romantikus mű, Chopin Asz-dur balladája hangzik fel Németh Tamás tolmácsolásában. E darab sajátos módon kíséri élete folyamán Németh Tamást. Pályája mottója is lehetne. S itt, a lemez végén igaz tanúság: — az élet megpróbáltatásaiban vigasztaló erő a ZENE. Aki a zene által adakozni tud, az méltó módon él.

Csodálatos dallamot talált Chopin a ballada kezdetére. A derű és a nyugalom az örökkévalóság boldog érzését kelti a hallgatóban. S míg hullanak a homokszemek az idő képzeletbeli homokóráján, úgy teljesül be fájdalommal, nyugtalansággal, drámával, tragikumon átszűrte lebírhatalan dalolással a mű, a végső akkordig. Míg hallgatom, lélekben elutasítom a sokat idézett verssort: „csak a derű órait számolom”. Sorsunkat meg kell élnünk. A megpróbáltatásnak is vannak órái. Nem a diadal számít, nem a vereség, hanem az, hogy sorsom által milyen emberré válok.

Hogy szép-e az élet, végül is az dönti el: a „szépség” elő tud-e sugározni belőlünk.

A Homérosz-lemez bizonyossága szerint: igen!

GERDELICS FERENC:

Újabb forgalmi változás Budapesten

Kedves olvasóink bizonyára már értesültek róla, hogy Budapesten új Volán-pályaudvart adtak át a forgalomnak. Az Engels téri pályaudvar már több okból is alkalmatlanná vált a nagy forgalom lebonyolítására. Részben azért, mert az amúgy is zsúfolt Belváros forgalmát növelte a sok távolsági autóbusz, részben pedig azért, mert a sok járat érkezési és indulási helyét csak állandó változtatásokkal tudták biztosítani. A pályaudvar kiszolgáló épülete is kicsinek bizonyult a nagy utasforgalomban.

Az új Volán-pályaudvar a Hungária körút és a Kerepesi út kereszteződésének közelében, a Hungária körút város felőli — nyugati — oldalán, a Metró Népstadion állomása és a Népstadion út között létesült.

Az új Volán-pályaudvarra érkeznek a kelet- és észak-magyarországi

távolsági járatok, vagyis mindazok, amelyek a Duna vonalától keletre közlekednek. Az Engels téri pályaudvar bonyolítja le továbbra is a Duna vonalától nyugatra irányuló forgalmat. A változtatás a nemzeti járatokra is vonatkozik.

Itt hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy a MALÉV Dorottya utcai autóbusz végállomása megszűnt. A repülőtéri járatok az Engels térről indulnak.

Az új Volán-pályaudvar megközelíthető a kelet—nyugati metróval, a 75-ös és 80-as trolibuszal, az 55-ös és 95-ös autóbuszokkal. A metró Népstadion állomásánál nincs mozgólépcső.

Az új pályaudvar közelében viszonylag bonyolult csomóponti lámparendszert szereltek fel. Ha a Hungária körutat kívánjuk keresztezni, három úttesten is át kell haladnunk.

A lámpák fázisüteme viszonylag gyors, így célszerűbb, ha a kereszteződésen két szabad jelzéssel haladunk át.

Az új pályaudvar átadásával fővárosunk egy korszerű új létesítménnyel gazdagodott, ami reméljük, elsősorban a forgalom biztonságát és az utazó közönség kényelmét szolgálja.

fogó szocialista brigád felajánlotta, hogy három éven át támogatja a Vakvezető Kutyaival Közlekedők Szakcsoportját. Hubay Bertalan, a szakcsoport elnöke azért jött el, hogy köszönetet mondjon érte, övé a kutya.

Cifra története van ennek a kutya-iskolának. Társadalmi összefogással felépült, aztán intézményesítették és egy határozattal megszüntették. Filmet forgatott a televízió a vakvezető kutyákról, de az iskolába már be sem mehettek. Minek filmezzék azt, ami nincs. Látták a műsort a szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézet dolgozói is. Elhatározták, hogy segítenek és másokat is segítségre buzdítanak. Felhívásukat lapunk közölte annak idején. Jóleső érzéssel írjuk most le, hogy házon belül tizenhét brigád csatlakozott hozzájuk és alkalmanként vállalt külön munkájuk bérét küldték el. Szívesen mondjuk a számot, huszonhétézer forintból van szó. Azonnal mellé kell írunk Baranyai Mária nevét, kinek az intézethez semmi köze sincsen, de csatlakozott a segítők táborához. Minden hónapban ötezer forintot küld. Aldozatkészsége tiszteletet érdemel.

Akik a teremben vannak, leplezetlen kíváncsisággal érdeklődnek a teljes joggal jelen levő kutya iránt. Aki teheti, megsimogatja, aki bátrabb és ismeri a kutyák szokásait, kedvességéből meg is ütögeti a fejét, vagy a nyaka táján markolássza a bőrt. Gazdája Szegeden járt clemibe és gimnáziumba is. Öt éve vesztette el szeme világát. A kórházban elhatározta már, hogy kutyát vesz és majd megtanítja a napi szolgálatra. Nem tudta, hogy a tanítás külön szakértelmet kíván, még azt sem, hogy működik egy vakvezető kutya-kiképző iskola.

A tanítást és oktatást emberre szeretjük alkalmazni, állatokra inkább az idomítás passzol. Ne legyen harag belőle, ha eredeti jelentését értjük most a kutyákra is. Értelmesnek tartjuk őket és párját ritkítóan hűségesnek. De ezekre a szép tulajdonságokra a vakvezető teszi fel a koronát.

A nekivadult városi forgalomban

HUBAY BERTALAN:

A VAKVEZETŐ KUTYAVAL KÖZLEKEDŐK SZAKCSOPORTJÁNAK HIRADÓJA

(Sajtóvisszhang,
cikk a Dél-Magyarországból)

Társaságban nem vakaródzunk

„Tessék elképzelni egy termet, amely tudományos viták és felolvasások színtere szokott lenni. Hosszú

asztalok a résztvevőknek, egy másik hosszú asztal mondjuk úgy, ahogy szoktuk, az elnökségnek. Ezt még könnyű elképzelni, fantázia ahhoz kell, hogy az elnökségi asztalra egyszer csak felteszi egy kutya a fejét és szembenéz az emberekkel. Nem kísérleti áldozat, utcán járó hétköznapi kutya. Különlegessége csak az, hogy az „eb” nevezet erőszakkal sem illene rá. Nem kér szót, nem ugat bele, csak figyel. Amikor elunja, vagy már mindent látott, visszavonul és elnyúl a padlón. Valami motoszkálhat a fejében, pár perc múlva feláll, jön-megy és közben figyel. Ha látná a gazdája asztali kíváncsiságát, biztosan rászólna, hogy nem illik a kutyafej az asztalra. Laposakat pislantani és ásítani pedig főleg nem illik, de nem látó ember a gazda.

A Györffy Barna nevét viselő, kutatókat és fizikai dolgozókat egybe-

teljes biztonsággal vezeti gazdáját. Erre már nem elég az a mondás, hogy minden állatnak megvan a magához való esze. Ha félre lép, gazdája elpusztul.

Azért említődik Szeged, hogy hozzá lehessen mondani, ebből a városból senki nem kért kutyát. Biztosan azért, mert nem tudja, akinek kellene, hogy kérni lehet. Idén tizenhatot képeznek ki, jövőre huszat akarnak, de így is annyit kell várnia a jelentkezőnek, mint egy Trabantra.

Mit ért ez a kutya. Kb. 22 km-t utazik a gazdája autóbusszal. HÉV-vel és vilamossal zökkenők nélkül. Ha azt mondja neki, *most az autóbushoz megyünk*, akkor odavezeti a megállóhoz, a tábla oszlopához, mert mindig elől szállnak fel. Után járva minden saroknál megáll és várja az utasítást, *előre, jobbra*, vagy *balra*. Ha valahova mennek, elég annyit mondani, hogy *kapuhoz* és a kapu előtt megáll. *Keresd meg a lépcsőt*, felmennek rajta. *Ajtóhoz*, az első ajtónál megáll, *tovább előre az ajtóhoz*, a második ajtónál is megáll, és így haladnak mindig tovább. Úgy vezet tehát, hogy a gazda gondolkozik; neki kell tudnia, hol járnak és hová akarnak jutni. Mégis meglepődünk, amikor nyugodt, intő hangon hátraszól: társaságban nem vakaródzunk! Elhisszük, hogy elszégyelli magát, mert abban a pillanatban abba hagyja. Ezzel az állattal lehet beszélni!

Hallottuk, nem igaz, hogy a vilányrendőr színeit meg tudja különböztetni, mert a kutya színvak. Mégis akkor megy csak át a kereszteződésen, ha szabad. Honnan tudja? A többi embert figyel. Izgágákra viszont nem ad, ha valaki beugrik a pirosba, nem megy utána. Úgy is mondhatnánk, érzéke van a finomságokhoz. A járókelőkkel soha nem kezd ki, de ha dülöngélő rézséget lát, azt nem szereti.

Nem kell a kutya annak, aki gyermekkorában megtanul bottal közlekedni, de ha a felnőtt előtt sötétül el a világ, nem nélkülözheti a segítséget. Nálunk csak német juhászkutyát tanítanak erre a feladatra és csak szukát. A hím csavargóbb ter-

mészetű, minden fa és oszlop érdeklő, nehezebb boldogulni vele. A szuka viszont „szűzi” alázattal viseli sorsát. anyai örömeik sohasem érik, noha a természet évenként kétszer igen erősen ösztönzi párválasztásra. Annyira emberhez tartozónak érezte már mindenki, el is hangzott: „szegény kutya”.

Otthon szép kis háza van szolgálata jutalmául, de használaton kívül. Ha a gazdája hajlandó lenne követni, biztosan elfoglalná, de egyedül? A magányt nem neki találták ki!

Így emlékezett meg Horváth Dezső

újságíró szakcsoporthunk szegedi látogatásáról.

A szocialista brigádok vezetői szegedi látogatásunk óta ez év elején felkeresték szakcsoporthunkat. Az iskolában az oktatókkal, a szakcsoporthoz vezetőjének tagjaival, az éppen összeszoktatáson levő sorstársainkkal, valamint a „Vakon követnek” című film rendezőjével egy nagyon kellemes és meghitt délutánt töltöttek együtt. Itt közelebbről megismerkedtek életünkkel, eredményeinkkel. Hisszük, azzal a tudattal tértek haza, hogy adományuk jó helyre került.

Vakvezető kutya - szabadság

(Részlet egy angliai ismeretterjesztőből, a „The Guide Dogs For the Blind Association” kiadványa.)

A vakok által elérhető segítségek közül a vakvezető kutya nyújtja a legnagyobb szabadságot. Ma kisebb és nagyobb városainkban, egész Angliában növekszik a vakvezető kutyatulajdonosok száma, és nap mint nap láthatók, ahogy sétálnak a forgalmas utcákon magabiztosan. A szabadság természetesen különböző dolgokat jelent különböző emberek számára. A vakok számára ez elsősorban azt a képességet jelenti, hogy oda mehetnek ahová akarnak biztonsággal mehetnek dolgozni, vásárolhatnak, barátait látogathatják, templomba mehetnek, vagy akár inni a szomszédos kocsmába. Valójában igen kevés tevékenységeknek a száma, amit a vakvezető kutya segítségével ne tudnának teljesen önállóan véghezvinni. Ezen kívül, mivel többet sétálhatnak, óriási előnyben vannak a vakvezető kutyával közlekedők fizikai erőnlétüket tekintve is a kutyával nem rendelkezőkkel szemben és pszichológiailag is feltétlenül jó hatással van rájuk a biztos vezetés.

A vakvezető kutya ezen kívül érzelmileg is sok szempontból kielégítheti gazdáját, ugyanúgy, mint ahogy egy látó ember is szereti jó barátként kutyáját; nagyon sok embernél, aki egyedül él, óriási jelentőséggel bír a kutya.

Nagyon sok vakvezető kutyatulajdonos más rászorultakon is tud segíteni, éppen kutyájával megnövekedett mozgási szabadsága folytán, pl. vásárlásban, üzenetek küldésében, vagy akár betegek, öregek meglátogatásában, és ők ezt nagyon szívesen teszik, hiszen itt az alkalom, hogy nem ők szorulnak segítségre, hanem más elesetteknek tudnak segítséget nyújtani.

Sokkal könnyebben teremtenek kontaktust a látó világgal, ez is a kutyáknak köszönhető. Nagyon sok látó ember nem tudja hogyan megközelíteni a vakokat, nem tudja mit kellene nekik mondani. A kutya egy olyan eszköz, amely nagyon sok ilyen korlátot, ilyen gátlást tud megszüntetni látó és vak ember között.

DR. FALVAI FERENC:

Az államigazgatási eljárás új szabályai

Az államigazgatási eljárás speciális szabályok érvényesülését is lehetővé teszi azokban az esetekben, amikor ez feltétlenül indokolt. Ilyen speciális szabályok érvényesülnek a devizagazdálkodási eljárásban. Az ország valutakészletével való gazdálkodás, az ezzel kapcsolatos változó körülmények és ennek az ügykörnek centralizált jellege megköveteli, hogy az általánostól eltérő szabályok rendezzék e területet. Ennek megfelelően a 6/1982. PM sz. rendelet tartalmazza a devizagazdálkodási eljárás különleges szabályait. E szabályok leglényegesebb rendelkezései az alábbiak: az ügyintézési határidő a 30 naptól eltérően e vonatkozásban 60 nap. Az ügyek sajátosságai azonban szükségessé teszik számos esetben, hogy ennél hosszabb határidő kerüljön megállapításra. Erre figyelemmel a rendelet úgy intézkedik, hogy a 60 napos határidő előzetes írásbeli értesítés mellett további meghatározott időtartammal meghosszabbítható. Az ügyek nemzetközi gazdálkodással való összefüggése indokolta teszi azt a rendelkezést, miszerint az ügyfélnek a devizagazdálkodási ügyek irataiba betekintési joga nincs. A devizahatóságot éppen a változó nemzetközi gazdasági és devizaviszonyok miatt indokolási kötelezettség a hozott határozat tekintetében nem terheli. Devizaügyekben fellebbezési lehetőség nincs. Mőd van azonban felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, amelyet a Nemzeti Bank hatáskörébe tartozó devizaügyekben a bank elnöke, egyéb devizaügyekben a pénzügyminiszter bírál el. A különböző természetű devizagazdálkodási ügyek megoszlának ügyintézés szempontjából a Nemzeti Bank és a Pénzügyminisztérium között. Utazási ügyek-

ben a devizaigény előterjesztése az utazási irodákon keresztül történik.

Az államigazgatási eljárási törvény számos államigazgatási ügytípus esetében ad lehetőséget a hozott határozat bírói úton való megtámadására. A bíróság ilyen esetekben többnyire csupán arra jogosult, hogy hatályban fenntartsa, vagy pedig hatályon kívül helyezze (indokolt esetben) a meghozott államigazgatási határozatot. Ezeket a bírói úton megtámadható ügytípusokat az alábbiakban soroljuk fel: az állampolgársággal kapcsolatos ügyek, az állami gondozásba vételt elrendelő, illetőleg annak megszüntetése iránti kérelmet elutasító határozat, az adó-, vagy az illetékkötelezettség megállapítása (a kivetés jogalap tekintetében), a gyámat, vagy gondnokot kirendelő határozat ellen, lakás-, vagy lakrész igénybevételét el-

rendelő határozat, valamint a tanácsai bérlakások cseréjéhez való hozzájárulás megtagadása.

Néhány esetben a bíróság jogosult az államigazgatási határozat megváltoztatására is. Ezek főbb esetei a következők: az örökbefogadással kapcsolatos határozatok (ideértve az e tekintetben hozott elutasító határozatokat is), a tartási és életjáradéki szerződések jóváhagyásának megtagadása kapcsán hozott határozatok, továbbá az ingatlanra vonatkozó jogok és tények bejegyzésével kapcsolatos, vagy a bejegyzések megtagadását tartalmazó földhivatali határozatokkal kapcsolatos ügyek.

Ezen túlmenően számos más kevésebbé gyakori ügytípusban is van lehetőség bírósági felülvizsgálat kezdeményezésére. Ennek részletes szabályait egyébként a 63/1981. MT sz. rendelet tartalmazza.

technika
BACSIK LÁSZLÓ:

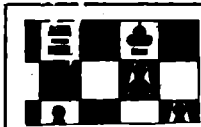
Magnósoknak – magnóról

Legutóbb a magnószalagok sérülékenységéről írtam és megemlítettem a készülékek néhány hibáját, amelyek deformálhatják a kényes szalagokat. Ehhez a témához kapcsolódik egy feltétlenül megemlítendő jelenség, amely a stúdiószalagok nem stúdiómagnetofonon történő lejátszásával kapcsolatos.

A Rádió Közönségszolgálatára révén és más úton, a vakok és gyengénlátók közül is hozzájuthatnak stúdiószalaghoz. Ezek alkalmazása vonzó, hiszen viszonylag olcsón nagyobb mennyiség kapható. Van azonban néhány tulajdonságuk, amely miatt használatuk meggondolandó.

A stúdiótechnikában 38 cm/sec-ndomos szalagsebességgel dolgoznak. Ilyen sebességnél a szalagnak a fejjel érintkező mágnesréteges fe-

lületét nem szükséges polirozni, a felvétel minőségét itt ez nem befolyásolja. A stúdiómagnetofonokon nem használnak orsót, az egymással érintkező szalagmeneteknek lapadniuk kell egymáshoz, hogy az általában használt 1000 méteres, közel 40 cm átmérőjű tekerces szét ne essenek. A stúdiómagnók nagyobb húzóerőkkel működnek, tehát a tekerces nem esik szét. A nagyobb húzóerők miatt a szalagnak erősnek kell lennie, ezért vastagabb. A nem stúdiómagnetofonokon használt kommersz szalagok legfeljebb 26 mikron vastagságúak, míg a stúdiószalagok általában 52 mikronosak, de a legvékonyabbak is 35 mikron körül vannak. A szalag így erősebb, de merevebb is. A stúdiómagnetofonok lefutó tekerce visszahúzó erejének nagysága a szalagot ráfeszíti.

rásimítja a fejekre. A házi magnónál ez az erő igen kicsi, még a vékony szalag sem simul eléggé a fejekre, egy filclapocskát alkalmaznak a fékezéshez, azonban a merev stúdiószalagnak ez kevés. A polírozás hiánya egyrészt itt már a hangminőség romlását okozza, hiszen ott-hon a 38 cm-es másodpercenkénti sebességnek általában a negyedét használjuk, másrészt a durvább felületű szalag erősen koptat. Fejeket és szalagvezetőket tehet idő előtt tönkre, hiszen azok polírozott finomabb szalaghoz készültek. Árusítanak selejtezett régi ORWO stúdiószalagokat is, ezekről sokszor por formájában válik le a mágnesréteg, a készülékbe kerülve ez is gondot okozhat. Sok, itt árusított szalag több helyen ragasztott. Így ragasztó lapad a fejekre és a szalagpálya elemeire. A fejre került szennyezés a hangátvitelt rontja, a gyakori tisztítás nemcsak kényelmetlen, hanem elállíthatatlan a fej és a szalagvezetők. Végül gondot okozhat a szalag vastagsága: a főtengelycsomk adott fordulatszámmal forog, az átmérőjéhez a szalag vastagsága hozzáadódik és az így keletkező kerületi sebesség határozza meg a szalagsebességet.

A stúdiószalag viszonylag nagy vastagsága ezt olyan mértékben változtatja meg, hogy a névleges szalagsebesség megnövekszik. A szalag gumigörgős továbbítása függ a görgő beállított nyomásától, viszont a vastagságnövekedés görgőnyomás-változtatást igényelne. Ezt nem egyszerű beállítani, házilag különösen nem. A helytelen görgőnyomás szalagtovábbítási bizonytalanságot okoz.

A leírt hibák egy része a hangminőséget rontja, más része a magnetofont károsítja. Meggondolandó, használunk-e annyi szalagot, hogy a vásárláskor megtakarított pénz a sűrűbb fejcsere és javítást, tisztítást fedezi-e? Írásom nem reklám a stúdiószalag ellen, csak ajánlat, illetve a téma részletezése során meg kellett említeni általános szempontokat, amik befolyásolják magnónk működését.

(Folytatjuk.)

TÁLOSI FERENC:

Elnyertük a Szlovák kupát

Még élénken él emlékezetünkben a magyar roll-ball válogatott európa-bajnoki sikere, máris újabb sikerekről számolhatunk be kedves olvasóinknak.

A szlovákiai Levocán (Lőcsén) 1982. március 13–14-én negyedik alkalommal rendezték meg szlovák barátaink a nemzetek közötti roll-ball kupájukat, melyre négy szlovák csapat és a Budapest Válogatott kapott meghívást.

Csapatunk 1982. március 12-én utazott el a szomszédos csehszlovákiai Lőcsére, ahol ismerősök, barátok fogadtak bennünket. A Budapest Válogatottba az alábbi játékosok kaptak meghívást:

Gubuznai Imre, Szabó András, Dinya Imre védőjátékosok, Kelemen József, Molnár Ferenc és Czutt Gábor dobók. A csapat vezetője Borbély Lajos, a szakosztály vezetője volt.

Csapatunk a megérkezést követően gyorsan kipihente az utazás fáradalmait, nagyon jó szolgálatot tett a szálláshelyen igénybe vehető uszoda. A fiúk felfrissítő esti úszás és átmozgatás után gyorsan nyugovóra tértek, részben az utazást kipihenni, másrészt a helyszínen tudtuk meg, hogy szlovák barátaink az eredetileg két napra tervezett tornát egy napon kívánták lebonyolítani.

Szombaton reggel a rendezőbizottság technikai értekezleten sorsolta a résztvevő csapatokat. A tornán résztvevők:

ZORA PRAHA * START LEVOCA * USTI NAD LABEM * STUDENT LEVOCA * BUDAPEST VÁLOGATOTT

A sorsoláson az alábbi párosításban kezdtek a csapatok:

Dél előtt:

BUDAPEST — ZORA PRAHA
Student Levoca — Usti Nad Labem

BUDAPEST — START LEVOCA
Zora Praha — Usti Nad Labem
BUDAPEST — STUDENT LEVOCA
Zora Praha — Start Levoca

Dél után:

Usti Nad Labem — Start Levoca
Zora Praha — Student Levoca
BUDAPEST — USTI NAD LABEM
Start Levoca — Student Levoca

Csapatunk a sorsolás alapján az 1981. évi kupagyőztest kapta ellenfelül, a Zora Praha csapatát. A fiúk még élénken emlékeztek az elmúlt évi 1:0-ás vereségre, így fűtötte őket a visszavágás lehetősége.

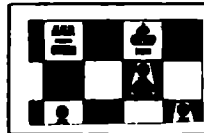
A mérkőzés jó hangulatban kezdődött, dobóink frissek, erősek és kedvvel játszanak. Két-három percig döngetjük az ellenfél kapuját — nehezen puhulnak!!

Kelemen Jóska dobásai rendre nem sikerülnek úgy, ahogy szeretné. Cserélünk. Czutt Gabi váltja fel Kelemen Jóskaét.

Végre megtörik a jég. Először Czutt Gabi, majd Molnár Feri labdái akadnak fent az ellenfél hálóján. A féldő 3:0. — Itt már nagy baj nem lehet. Védőink állják a sárat, egymást segítve, önfeláldozóan vigyázzák a kaput. A második féldőben még 4 gólt dobtunk. A végeredmény 7:0, — egy kicsit megnyugodtunk, gyorsan elmentünk pihenni szobáinkba. Góldobóink: Molnár Feri négy, Czutt Gabi három góllal járult hozzá a sikerhez.

Második mérkőzésünket alig fél órával a prágai ellenfeleink után a torna favorit csapatával, a Start Levoca csapata ellen játszottuk. Ez a csapat már az elmúlt esztendőben is két alkalommal győzött csapatunk ellen, így a Budapest Válogatott csak törleszteni tudott.

A mérkőzés első percétől nagy volt a harc. A szlovák fiúk keményen dobtak — mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy tíz szövegetet erőszakoltak ki védőinkből és há-

rom alkalommal dobtak büntetőt. Védőink közül Szabó Andris nyújtott kimagasló teljesítményt már azazal is, hogy kivédte mindhárom büntető dobást.

A félidőben 1:0-ra vezettünk.

A második félidőben a Start Levoca gyorsította a játékot. Villámgyorsan játszották meg a labdáikat, védőink alig kaptak levegőt. A fiúk figyelme egy pillanatig sem lanyhult, közben Kelemen Józsi dobott ismét gólt, majd Molnár Feri csavart még egyet a hálóba.

A mérkőzés vége 3:0. — Megvertük a nagy ellenfelet! Talán a kupára is reményünk lehet.

Ismét pihentünk fél órát. Ezt követően, de még ebéd előtt várt ránk a tornacsarnokban a Student Levoca, vagyis a torna legfiatalabb csapata.

A fiatalok nem okoztak nagy erőpróbát csapatunknak. Védőink most egy kicsit lazíthattak, de még így sem talált az ellenfél kapunkba. Dobóink annál többször zörgették meg a fiatalok hálóját. Molnár Feri négyszer, Kelemen Jóska kétszer, Czutt Gabi egyszer talált az ellenfél hálójába. Végeredmény 7:0, de még nincs vége. Délután az utolsó előtti mérkőzésen találkozunk az Usti Nad Labem csapatával.

Ebéd után a sorsolás különös kegyéből többet pihenünk, mint a délelőtti mérkőzések között. Csapatunk továbbra is friss és nagy kedvvel készül az utolsó összecsapásra.

Védőink nagy gonddal tekerik a fáslikat, igazgatják szemüvegeiket, Czutt Gabi, aki profi gyűrő, melegíti Molnár Ferit és Kelemen Jóskát.

És máris a pályán vagyunk, karnyújtásnyira a KUPÁ-tól. A szlovák fiúk néhány percig derekasan helytállnak, védik Kelemen Józsi és Molnár Feri óriási bombáit, de aztán hamarosan megadják magukat, hullanak a gólok, a félidőben már 5:0-ra vezetünk. A második félidőben Czutt Gabi is részt kér a sikerből, úgy érzi, hogy az Usti Nad Labem-i fiúk a csavart labdáknak csak az árnyékát tudják követni. Úgy is van. Czutt Gabi a második félidőben az 5:0-hoz még hat góllal

járul hozzá. Közben védőink nagy igyekezetükben egyszer-egyszer szögletre is szerelnek, így összejön egy büntető. — Szabó Bandi nagy gonddal készül a labda hátrítására — ahogy szokta — ellenőrzi a kapufákat, a kapu közepét, a szőnyeg állását, majd széttárja karjait, jelezvén, hogy jöhet a labda. Jött is. Bandi rajta is volt, talán egy kicsit fogta is, már amikor a nagy kerek zörgő bogó megtréfálta és kiugrott a kezéből. Először a kapufának pattant, aztán a hálóba. Ebben a pillanatban talán egész Szlovákiában nem volt szomorúbb ember a kupagyőztes Szabó Andrásnál.

A végeredmény négy győzelem 28:1 gólaránnyal. KUPAGYŐZE-

LEM!!! A győzelemhez Molnár Ferenc 12, Czutt Gábor 11 és Kelemen József 5 góllal járult hozzá. És természetesen a védők: Dinya Imre, Szabó Andris és Gabuenai Imre, akik mindössze egy gólt kaptak ebben a nagy és egy kicsit fárasztó csatában.

Már csak az ünnepélyes eredményhirdetés volt hátra. Dusán SARADIN, aki a torna főrendezője és egyben a fővédnöke is volt, adta át a magyar csapatnak a Kupát.

Úgy érzem, megérdemeltük. — A hazautazásnál a fiúk jókedvűek, vidámak voltak, csak egy fiú ült komoran a csapatban, Borbély Lali, akinek a kupát kellett Lőcsétől Budapestig cipelnie.

Úttörő élet

Az 1982. évi kulturális seregszemle értékelése

A Vakok Általános Iskolájában ismét megrendeztük a „Ki mit tud”-ot. Én az irodalmi részről szeretnék pár sort írni. Már néhány esztendeje figyelemmel kísérem a vetélkedőt, s feltűnt nekem, hogy a színvonal mindig gyengébb lesz. Eddigi tapasztalataimtól eltérően, az idei verseny szép sikert hozott. Persze ez nem jelenti azt, hogy a közönség nem hallott kidolgozatlan műsorszámokat. Idén is találhattunk hibákat a szervezésben és a produkciókban egyaránt. Véleményem mégis az, hogy a színvonal a korábbiaknál magasabb volt. Több olyan szavalt hallhattunk, aki teljesen beleélte magát a vers hangulatába. Például a hetedik osztályos Varga Ernő, aki kitűnően mondta el Arany János Walesi bárdok című versét, vagy Kroll Zsuzsa, aki József Attila Ké-

sei sirató című költeményét szavaltta. Varga Ernő az első, Kroll Zsuzsi pedig a második helyre került. A verseny kedves színfoltja a nyolcadik osztályosok produkciója volt, mely az egyéb kategóriában hangzott el. Két megzenésített József Attila verset adtak elő Pokorni Tamás zenéjével és gitárkíséretével. Mi, hetedikesek is, ebben a kategóriában léptünk fel. Én, e sorok írója zenésítettem meg az elhangzott költeményeket, és ugyancsak én adtam a gitárkíséretet is. Csokonai Vitéz Mihály Reményhez és Bieber Mária Ne sírj című költeményeit adtuk elő. Mi elégedetten fogadtuk a nyolcadikosok mögött, a második helyet is.

Lepczelter Zoltán
7. osztályos tanuló

HANG—

verseny

A muzsikások január 29-én mutathatták be tudásukat a zsűriírek és a zeneértő barátoknak. Először a IV. a osztály éneklő-rajá lépett a dobogóra. Orosz népdalt adott elő eredeti nyelven. A gyerekek elfogódtan énekeltek, s a zongorán kísérő Magyar Csabának és Zsolnai Lászlónak nem sikerült megtalálni a megfelelő tempót. A VII. a sők kis kórusa már bátrabban énekelte Horváth Csilla kíséretével. Műsorukon utkrán, és egy orosz népdalt szólaltattak meg, az utóbbit kánonban énekeltek. Ezt megtöltötték még egy közismert kánonnal. Ők érdemelték ki a továbbjutást a kerületi versenyre. A „Mohamed” dzsessz-duót, a nyolcadikos Hoó Zoltán és Pokorni Tamás alkotta. Ha nem is dzsesszt, de minden esetre közönséget szórakoztató könnyűzenét hoztak. Zoli elektrómos orgonán, Tamás dobos játszott. A névválasztásnak és a fejükön viselt turbánnak meg-

felelően, keleties hangulatú muzsikát játszottak. A stílusból csak a nyitó, skót népdal lógott ki, nem illett a sorba.

A legnépesebb a zongoristák táborába volt. A sort Zsolnai László nyitotta meg a IV. a osztályból. Három osztálytársa, Magyar Csaba, Kiss Zoltán és Hegedűs István követte. Közülük Csabának jött ki legjobban a lépés, szépen szólaltatta meg Bach Polonaise-ét. Két furulyakettős következett. Ábrahám Zoltán és Ihasz Gyula először próbálkozott e műfajjal, kevés sikerrel. Magyar Csaba és Zsolnai László már tavaly is szépen szerepelt idén sem kellett szégyenkezniük, a saját maguk készítette népdal- illetve műdalfeldolgozásokat hangulatosan, technikailag is csaknem kifogástalannul adták elő.

Horváth Csilla zongorán, Molnár Imre harmonián előadott műsora után Fehér Rajmund következett. Balszerencés volt, mert a nálunk Vendégeskedő Televízió hanyagsága következtében, pedál nélkül kellett eljátszania a „Csillagok, csillagok” kezdetű, dalra írt Bartók-népdalfeldolgozást, ami nem könnyű feladat. Turányi István, Hoó Zoltán zongorakíséretével, nótákat furulyázott.

Szólaltatott volna szebben, jobban is. Kroll Zsuzsa nem állt hadilábon a szerencsével. Utolsónak nyújtotta be nevezését a zongora kategóriában. Műsorát is szinte az utolsó pillanatban választotta ki. Könnyedén, rutinosan játszotta, és megnyerte a versenyt.

Már csak Pokorni Tamás zongoraszólója volt hátra. Ez elmaradt a dobos teljesítménye mögött. Nehézkesen, „mackósan”, itt-ott pontatlannul szólaltatta meg darabját.

Mit mondhatunk a versenyről általában? Az elmúlt évekhez képest az idén szerényebb volt a részvétel. A két éneklő raj mellett szólóéneklésre senki sem vállalkozott. A vonós és a gitáros tanulók is távolmaradtak. A hangszeresek a díjakon a következőképpen osztoztak:

Hangszerkettősök győztése a „Mohamed” dzsessz-duó, második Magyar Csaba és Zsolnai László. Szólóhangszeresek versenyében első Kroll Zsuzsa, második Magyar Csaba.

Gratulálunk a győzteseknek!

Varró Attila
tanár

J. KLJUSNYIKOV:

A legrégebbi iskola

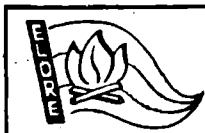
Ez az iskola ahogyan elmúlt 100 éves. Az 1881-es év augusztusában Péterváron, a Tavricseszkaja utcában, egy kis faházikóban magántanintézet nyílt tíz vak fiú számára.

Megalapítója egy kiváló közéleti személyiség és tíflopedagógus, Konsztantyin Kalovics Grot. A tanintézet megnyitásakor szükségesnek tartotta azon tapasztalatoknak a felhasználását, amit már a külföldi tíflopedagógusok eredményesen használtak a vak gyermekek tanítására.

K. K. Grot megbízott egy tanítónót, J. R. Trumberget, hogy Nemetországban előtanulmányokat folytasson, és tapasztalatait a hazai pedagógusokkal és a szemorvosokkal dolgozza fel. Ez a híres szemorvos, akinek a vak orosz gyermekek nagyon sokat köszönhetnek: A. I. Szkrbickis volt. Ő dolgozta ki az orosz Braille-ABC-t, amelyet máig használnak az 1918-as írásreform figyelembevételével.

Két év múlva K. K. Grot még egy iskolát nyitott: vak kisleányok részére. Ez a két intézmény átkerült a Vakokat Pártfogoló Szervezet hatáskörébe. Aztán 1885-ben a két tanintézet egy fedél alatt egyesült a Szpasszkaja utcában; a kifejezetten erre a célra bérelt házban.

Amikor a pártfogó szervezet elegendő használati tárgyat halmozott fel, elhatározták, saját épületet fognak építeni. Erre a célra a városi hatóságok az Aptyenkarszkij-szigeten jelentős földterületet biztosítottak egy már régen nem

használt temetőben. 1889-re elkészült az épület, amelyet az Építészet Akadémia tagja, A. I. Tomiskó tervezett; 120 gyermek részére épült. Noha a pétervári iskola számított a legnagyobbnak, a legjobban felszereltnek és taneszközökkel leginkább ellátottnak, növendékeinek kevés tudást adott: a négyéves elemi iskola csökkentett tantervébe a nyelvtan, a számtan, a történelem, a földrajz alapjai, az egyháztörténet, az ének—zene csekély ismeretei és a kézműipar oktatása tartozott (kosárfonás, kefekötés).

Azok közül, akik a forradalom előtt végeztek, csak néhányan lettek zenészek, zongorahangolók, masszörök, iparosok, akiknek kegy volt a napi tizórás munka. A többi növendék vagy nyomorgott, vagy menhelyeken voltak kénytelenek élni.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom gyökeresen megváltoztatta az iskola arculatát. 1924 és 1952 között egy híres tiflopedagógus, Vaszili Jefimovics Csuginov, (az Orosz Föderáció kiváló tanára, a Lenin-rend tulajdonosa) akinek az érdeme az iskola átszervezése egy modern, a haladó szovjet tiflopedagógia feladatainak megfelelő középfokú tanintézeté.

Vaszili Jefimovicsnak is megvolt az a csodálatos képessége, hogy tehetséges, tettere kész embereket felfedezzen, azokat összegyűjtse és összekovácsolja a rábízott nehéz és fontos ügy — a nem látó gyermekek nevelése, oktatása — köré. V. J. Csuginov jelentékeny pedagóguskollektívát hozott létre, meg tudta tartani a tehetséges idős tanárokat, mint például: K. V. Malinát, aki bibliográfiai útmutatót készített a Russzkij Szelec című folyóirathoz; F. V. Karjakint, aki előkészítette az első orosz földrajzi és történelmi térképet vakok számára, és más jelentős taneszközöket: I. F. Zaboltnijt, kiváló ének tanárt; V. V. Matvejevát, az elmélyedő, jószívű, félévszázados tapasztalattal rendelkező nevelőnőt.

Több nemzedéket neveltek fel olyan kiváló pedagógusok, mint A. I. Galova, J. A. Vinogradova, E. O. Sepovalnyikova, J. V. Limonova, J. J. Otyakovszkaja, a Bersadszkij házaspár, J. F. Szverlova és mások.

A leningrádi iskola mintául szolgáló speciális tanintézet lett, amely többszáz nem látónak adott egy egész életre szóló útravalót. A háború

előtti években a Szovjetunióban az elsők között lett nyolcosztályos, majd középfokú iskola is, mint az A. I. Herzen Intézet tiflopedagógiai tanszékének kutatási bázisa. Ezen a sajátos tudományos kísérleti helyen fejlesztették ki a tiflopedagógia újabb módszereit, kovácsolódtak a szakkaderek. Viharos gyorsasággal fejlődött a sporttevékenység, amelyet egy tapasztalt tanár, N. N. Sepovalnyikov irányított, és a zenei, a művészeti nevelés. A városi versenyeken első helyen végzett a kórus, a fúvós és a vonós zenekar. Kialakítottak egy formázó műhelyt, ahol a gyermekek szobrász irányításával, szétszedhető gipszminták alapján, játékokat és más, saját célukra használható tárgyakat készítettek. A szemléltető eszközök múzeuma a nevezetesegek közé tartozik. Még növeli ezeknek a tárgyaknak az értékét, hogy ezeket vak gyermekek készítették. Még 1924-ben az iskola nyomdájában kinyomtatták az első szovjet Braille-írást könyvet.

Ez a nyomda a 30-as évek elejéig az ország összes speciális iskoláját ellátta tankönyvekkel és szépirodalommal. Az iskolában a kefekötő műhely mellett lakatos-műszerész műhelyeket is nyitottak. Ezekben az iskola vak tanulói dolgoztak szaktanár felügyelete mellett.

A Nagy Honvédő Háború idején az iskolát a kurgáni kerületbe evakuálták. A kommunista Csuginov azonban az ostromlott Leningrádban maradt, önfeláldozó munkát végzett és egy gyermekotthonban meg tudta őrizni az iskola értékes vagyonát. . .

A háború utáni időszakban új korszak kezdődött. Az iskola humánus szerepet töltött be, többszáz gyermeknek — kik a háborúban sokat szenvedtek — társadalmilag hasznos munkára való nevelésével itt szereztek érettségi bizonyítványt is. A leningrádi iskolába felvett tanulók igen szigorú válogatáson mentek át, így a végzetek többségét felvették a főiskolák bölcsészettudományi és matematikai karára.

1962-ben az iskola tágas, modern épületbe költözött a Saumjan sugárútra. A múltra már csak az iskola múzeumában levő megsárgult fényképek, Valentine Haüy és Louis Braille bronz mellszobrai emlékeztetnek, és persze K. K. Grot emlékműve a főhomlokzat előtt. (M. M. Antokolszkij műve.)

Az iskola előcsarnokában márványtábla van a kitüntetett növendékek neveivel:

V. F. Mjacsin, a fizika és matematikai tudományok doktora;

M. N. Kstaljanov, a műszaki tudományok kandidátusa;

N. P. Poddubnűj, a műszaki tudományok kandidátusa;

I. M. Nyikityin, programozó mérnök;

V. M. Taranakov, programozó mérnök;

V. A. Csapurin, programozó mérnök;

A. V. Büsztrov, az 5. sz. oktató termelő vállalat műhelyfőnöke;

V. A. Alexandrovna tanárnő.

A táblán csak 13 név áll, de a végzettek száma ennél jóval több. Ők a példaképei azoknak a gyermekeknek, akik valamilyen tragédia folytán kénytelenek a vakok számára létesített iskolába járni. Ugyanakkor példaképek lehetnek a látó gyermekek számára is.

A Vakok Szövetsége Leningrádi Szervezetével együtt az iskola foglalkozik a pályaorientáció és a munkába állás kérdéseivel is.

A tanulókat már a negyedik osztálytól meg-

ismertetik a különböző foglalkozásokkal. Megtanítják őket a legegyszerűbb szerszámok használatára. A vakok és gyengénlátók számára nem egyforma a munkaoktatás: a nemlátó tanulók az elektromos szerelést sajátítják el, a gyengénlátó fiúk lakatos-műszerész szakmát tanulnak, a gyengénlátó leányok pedig a gépirással, az ügyvitellel ismerkednek; a bizonyítvánnyal együtt jogot kapnak arra, hogy gépiró titkárnőként alkalmazzák őket.

A XIV. ötéves tervben szerepel egy hatpályás uszómedence és nyolc tornaterem építése gyógytorna, asztalitenisz, birkózás és nehéztaléika céljára. A terv mintegy kb. egymillió rubelbe kerül, ez összeg legnagyobb részét a Vakok Szövetsége biztosítja.

A tanárok és a tanulók közössége a százéves jubileumot az oktató és politikai nevelő munkában elért újabb sikerekkel köszöntik.

A szilárd elméleti tudáson kívül a végzettek kiváló modern szakismeretekkel rendelkeznek, amelyek szükségesek az ipar számára.

(Megjelent a Nasa Zsizny szovjet folyóirat 1981. szeptemberi számában.)

Fordította Pálfi Ferenc

Út a teljesebb emberi léthez

Megjelent a BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG 1981. október 15-i számában.

Október 15-én a Látássérültek nemzetközi napján a világ számos országában hívják fel a közvélemény figyelmét a vakok, gyengénlátók sajátos helyzetére keresve gondjaik megoldásának lehetőségét, a társadalomba való széles körű és teljesebb értékű beilleszkedésük útját. Ez alkalomból nyilatkozott az MTI munkatársának Bódi István, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkára.

— A látássérült emberek segítésének az igazán eredményes, s hasznos módja az — s ezt az utat járjuk hazánkban is —, hogy gondoskodunk teljesebb, gazdagabb emberi életük megteremtéséhez szükséges feltételekről. Az utóbbi évtizedek-

ben e törekvés nyomán jelentős eredmények születtek, ezt jelzi, hogy a vakok közül mind többen jutottak rendszeres munkához, bekapcsolódva így a társadalmi értékteremtő — s az egyéni életben is oly nélkülözhetetlen — tevékenységbe. Ez lényegesen megváltoztatta a vakok életmódját, s lendítőereje volt kulturális igény szintjük növekedésének is.

— A munkavállalás, a teljesebb életvitel kialakítása azonban csak úgy lehetséges, ha a látsásérültek képesek vállalni a mindennapi közlekedést, ügyeik önálló intézését. Ezúttal időszerű arra felhívni a figyelmet, hogy napjainkban megszorodtak az ezt nehezítő tényezők, elsősorban a motorizáció nagyarányú fejlődése okoz sok gondot. Ezért a szövetség szükségesnek tartja,

hogy a társadalom közvetett és közvetlen segítsége az eddigieknél jobban terjedjen ki e problémákra is. Így például az immár fél évszázada alkalmazott fehér bot — amely használójának tájékozódását segíti, egyszersmind környezetének figyelmét is felhívja fogyatékos emberre — a legegyszerűbb, igen hasznos eszköze az önállóan közlekedő vakoknak, indokolt volna tehát használatát kötelezővé, s így általánossá tenni. Emellett számos országban tesznek nagy szolgálatot az arra rászorulóknak a vakvezető kutyák. Hazánkban jelenleg csupán néhány tucatnyian élhetnek ezzel a segítséggel, ezért fontos törekvésünk, hogy mind több kutyát képezzenek ki erre a célra, a jól idomított állatok ugyanis szinte teljes biztonsággal oldják meg a vak emberek közlekedési gondjait. Az önálló munkába járásnak, ügyintézésnek egyébként sokaknál ma még pszichikai gáttjai vannak, ezek leküzdésében a

szükség felvilágosító, tudatformáló, tevékenység, amely szorosan kapcsolódik a munkához. Budapest és másutt az épülő, fejlődő nagyvárosokban gyakran veszélyeztetik a munkálatok okozta akadályok a látássérültek biztonságos mozgását. Az eddigieknél következetesebben érvényesítendő követelmény, hogy az építkezések állványait, eszközeit, a munkagödörök biztonsági korlátjait szigorú rend alapján helyezze el. A tömegközlekedési eszközök megállói

lekedési eszközök megállói úgy alakítsák ki, hogy oszlopok, fák, gödörök ne okozzanak ott balesetveszélyt. Távolabbi célként megfogalmazható az is, hogy a nagyobb formájú kereszteződéseknel hangjelzést adó lámparendszereket szereljenek fel. Az utak, közterületek rendje a közlekedésben részt vevők felelőssége egyébként olyan követelmény, amely nemcsak a látássérültek, hanem az egész lakosság érdekeit szolgálja.

Örvendetes tény, hogy a látássérült emberek mindinkább érzik a társadalom mindennapos segítségnyújtását. S hogy a támogatás továbbra is eredményes legyen, ahhoz szükséges a szakemberek folyamatos tájékoztatása a vakok és gyengénlátók problémáiról, valamint az is, hogy az ismeretterjesztés különböző fórumain helyet kapjanak a látássérültek helyzetével, gondjaikkal kapcsolatos tudnivalók — mondotta Bódi István.

... a munkálatok okozta akadályok a látássérültek biztonságos mozgását. Az eddigieknél következetesebben érvényesítendő követelmény, hogy az építkezések állványait, eszközeit, a munkagödörök biztonsági korlátjait szigorú rend alapján helyezze el. A tömegközlekedési eszközök megállói lekedési eszközök megállói úgy alakítsák ki, hogy oszlopok, fák, gödörök ne okozzanak ott balesetveszélyt. Távolabbi célként megfogalmazható az is, hogy a nagyobb formájú kereszteződéseknel hangjelzést adó lámparendszereket szereljenek fel. Az utak, közterületek rendje a közlekedésben részt vevők felelőssége egyébként olyan követelmény, amely nemcsak a látássérültek, hanem az egész lakosság érdekeit szolgálja.

innen-onnan

BESZÉLŐ MŰSZER VAK MŰSOKNAK. A világtalan méos hallás útján ellenőrzi az elektronikus műszer (számjegyes mérési eredményeit). A mérés részleteit fénydiódák továbbítják a beszélő egységbe, amely szintetikus szavakká alakítja át a jeleket, a műbeszéd aztán fehallgatóban vagy hangszóróban szólal meg. A szabványos (szótár) számokból, matematikai jelekből, továbbá angol, német és arab mértékegységekből áll. Az Angliában kifejlesztett berendezés hordozható, két kilogramm a tömege, s hálózatról vagy telep áramával működhet.

hangszalagjaira klasszikus és mai szerzők műveit rögzítették. Elsősorban a fiókkönyvtárhoz közel lévő Vakok Intézetének lakóihoz, továbbá a városi csökkent látóképességű lakóihoz kívánják eljuttatni így az irodalmat.

megfelelő tájékoztatást nyújt az ügyfeleknek. Felhasználható a képernyőszoveg a megrendelések elfogadásánál és az üzletek lebonyolításánál. A nyugat-német Quelle csomagküldő áruház például a katalógusaiban szereplő áruválasztékának jó részét már képernyőszovegre dolgozta fel, s a közeljövőben be akarja vezetni az ezen az úton történő megrendelést. Ez a technikai találmány a továbbképzésnél is sikeresen alkalmazható: a fürdőkben dolgozó vak masszörök például ilyen oktatási műsorokból tájékozódhatnak az új tudomány legújabb eredményeiről. (Neue Züricher Zeitung.)

szóbeli időmérő empenyőszöveg

CSÍPOGÓ FORGALMI JELZŐ-LÁMPÁT szereltek fel Győr legfontalmasabb csomópontján, az M1-es főútvonal és a Lenin-híd kereszteződésénél. Madár-füttyre emlékeztető hangja akkor szólal meg, ha a lámpa zöldre vált. Ha a zöld villogni kezd, jelölve, hogy a lámpa hamarosan tilosra mutat, akkor a folyamatos csípodó hang is szaggatottá válik. A csípodó nagy segítséget ad a vakoknak és csökkentlátóknak a biztonságos közlekedéshez.

A képernyőszoveg érdekes alternatíva azokkal az eddig ismert tájékoztatási forrásokkal szemben, amelyek már a vakok rendelkezésére állnak. Segítségével például híreket, közértesítőket, a fontos híreket, társasutazás-szervező irodák, a fogyasztói tanácsadó szolgálat tippjei, csomagküldő áruházak, bankok, és biztosítói intézetek megfelelő információi, közleményei hívhatók be tetszés szerinti időpontban.

Az 1981-es rokkantak éve jelentése csak kezdetét a rokkantak érdekében kibontakozott világmeretű mozgálmának — hangsúlyozta Kurt Waldheim főtitkár az ENSZ-kögyűlés ülészakan elhangzott beszédeben.

HANGOS KÖNYVTÁRAT alakítanak ki Szegeden, a Somogyi Könyvtárnak az Odessza városrészből levő fiókkönyvtárában. Az eddig elkészült 150 magnokazetta

Az AEG-Telefunken vakok részére készített, új képernyőszoveg-készüléke az egy sorban levő, legfeljebb 40 frásjelet elektronikus módszerrel Braille-írassá ülteti át, és ugyanakkor Braille-sóiban tolmácsolja, ezt a vak ember ujjával tapogatja le. A következő sor gombnyomásra jelenik meg. Ez az újszerű készülék nemcsak lehetővé teszi a vakok számára, hogy ők is hozzájussanak a jövő kommunikációs rendszeréhez, hanem azt is elősegíti, hogy jobban integrálódhassanak a szakmai világban. Elképzelhető ugyanis, hogy az utazási irodában vak munkatársat alkalmaznának, aki a képernyőszoveg segítségével ismeri a menetrendi adatokat és

ENSZ-statisztikák szerint a világon jelenleg több mint 500 millió rokkant tartanak nyilván. Waldheim javasolta, hogy a világszervezet az 1982-es évben állítson fel független bizottságot, amely irányítaná a rokkantak nemzetközi méretű segítségzését. E testület megvizsgálhatja annak lehetőségét is, hogy a világszervezet nyilvánítsa az 1983—1992 közötti időszakot a rokkantak nemzetközi évtizedévé.

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	1
	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL	2
	„NEM SAJNÁLATOT, SEGÍTSÉGET VÁRUNK”	2
<i>Szonda Klára:</i>	NEGYEDÉVI MÉRLEG	4
	BÚCSÚ MAGDA NÖVÉRTŐL	4
<i>Dr. Bordás Bálintné:</i>	NŐNAP ÉRDEN	5
<i>Pinviczki György:</i>	NŐNAPI ÜNNEPSÉG KECSKEMÉTEN	5
<i>Semseyné Legeza Ilona:</i>	ANYÁK NAPJÁRA	5
<i>Váradi Péterné:</i>	A MOZGÁSSÉRÜLTEK I. NEMZETKÖZI FOTÓ- ÉS SZÍNESDIA PÁLYÁZATA ÉS KIÁLLÍTÁSA, 1982. SZOLNOK	6
<i>Aszódi László Antal:</i>	„VILÁGOT LÁTNI — LÁTNI A VILÁGOT”	6
<i>Vecsési Kiss József:</i>	A HŰ BARÁTNŐ	8
<i>Kárpáti Tünde:</i>	„Ó NÉZD, MILY SZÉP AZ ÉLET!”	11
<i>Gerdelics Ferenc:</i>	ÚJABB FORGALMI VÁLTOZÁS BUDAPESTEN	12
<i>Hubay Bertalan:</i>	TÁRSASÁGBAN NEM VAKARÓDZUNK	12
	VAKVEZETŐ KUTYA — SZABADSÁG	13
<i>Dr. Falvai Ferenc:</i>	AZ ÁLLAMIGAZGATÁSI ELJÁRÁS ÚJ SZABÁLYAI	14
<i>Bacsik László:</i>	MAGNÓSOKNAK — MAGNÓRÓL	14
<i>Tálosi Ferenc:</i>	ELNYERTÜK A SZLOVÁK KUPÁT	15
	AZ 1982. ÉVI KULTURÁLIS SEREGSZEMLE ÉRTÉKELESE	16
	HANG—VERSENY	17
<i>J. Kljusnyikov:</i>	A LEGRÉGIBB ISKOLA	17
	ÚT A TELJESEBB EMBERI LÉTHEZ	19

ISSN 0209-6765

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

OTTHONÁBA HOZZA A VILÁG ESEMENYÉIT

RM 4630 EURÓPA STAR

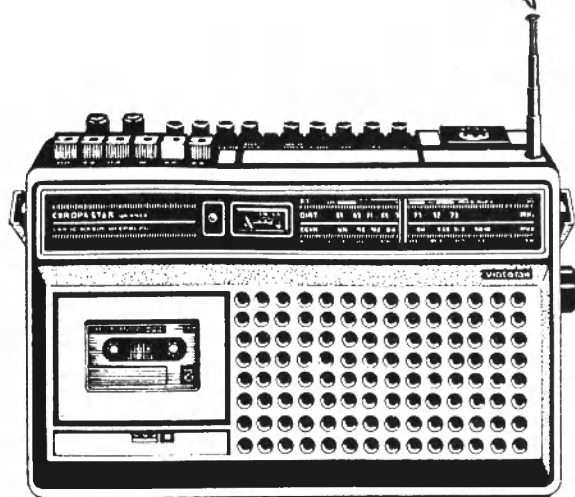
Modul rendszerű táskarádió magnóval egybeépítve. Kiváló átviteli tulajdonságokkal, valóságos hangvisszaadással rendelkezik. Telepről és hálózatról egyaránt üzemel.

MŰSZAKI ADATOK:

méret: 355X218X87 mm
hullámsávok: R, R₂, K, URH
tranzistor: 15 db
dióda: 13 db
integrált áramkör: 2 db
hangteljesítmény: 5 W
hangátvitel: 50–15 000 Hz

ár: 5200,— Ft

RM 4630 EURÓPA STAR

VIDEOTON

ELEKTRONIKAI VÁLLALAT

